

FINANSMINISTERIET

Opdateret 2030-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2028

August 2024

Opdateret 2030-planforløb:
Grundlag for udgiftslofter 2028
August 2024

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Finansministeriet
Makropolitisk Center
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Elektronisk publikation
Produktion: Aliro Docs
ISBN: 978-87-94088-82-4

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside
fm.dk

Indhold

1. Opdateret 2030-forløb, august 2024	4
Fremskrivningsgrundlaget for udgiftslofter 2028	4
1.1 Det samfundsøkonomiske forløb til 2030	6
Dansk økonomi og den samfundsøkonomiske udvikling frem mod 2030	7
1.2 Produktionspotentialet frem mod 2030	10
1.3 Strukturel saldo frem mod 2030	11
Fra faktisk til strukturel saldo	11
1.4 Finanspolitisk råderum	13
1.5 Offentlige indtægter	16
1.6 Offentlige udgifter	19
Offentligt forbrug	20
Offentlige investeringer	21
Overførselsindkomster	22
1.7 Finanspolitikens aktivitetsevirkning	23
1.8 Finanspolitisk holdbarhed og årene efter 2030	24
Virkninger af Befolkningsfremskrivning 2024	25
Finanspolitisk holdbarhed	27
Bilag 1.A Den strukturelle saldo	29
Bilag 1.B Opdateret beregning af det demografiske træk	32
Væksten i det demografiske træk fordelt på udgiftsområder og delsektorer	34
2. Fastsættelse af udgiftslofterne for 2028	37
2.1 Fastsættelse af driftslofter for stat, kommuner og regioner i 2028	38
2.2 Fastsættelse af det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2028	40
2.3 Fastsættelse og virkning af udsvingsbufferen	40
Bilagstabeller	42

1. Opdateret 2030-forløb, august 2024

Fremskrivningsgrundlaget for udgiftslofter 2028

Folketinget fastsætter i henhold til budgetloven bindende udgiftslofter for stat, kommuner og regioner. Udgiftslofterne skal understøtte, at de offentlige udgifter udvikler sig på linje med det planlagte. Det bidrager til, at de offentlige finanser udvikler sig i overensstemmelse med de mellemfristede mål for den strukturelle saldo og det overordnede mål om en holdbar finanspolitik.

Udgiftslofterne dækker en rullende 4-årig periode. Sammen med finanslovsforslaget for 2025 fremsættes der lovforslag om fastsættelse af udgiftslofter for det nye fjerde loftsår 2028. De fremsatte udgiftslofter er baseret på gældende regler og finanslovsforslaget for 2025 mv. Grundlaget for fastsættelsen af udgiftslofterne er en opdateret mellemfristet fremskrivning af dansk økonomi, hvor budgetlovens underskudsgrænse for strukturelle underskud og det mellemfristede saldomål på -0,5 pct. af BNP i 2030 er overholdt.

I november 2023 offentliggjorde regeringen *2030-planen DK2030 – Danmark rustet til fremtiden*, hvor den overordnede økonomisk politik frem mod 2030 blev præsenteret – herunder også de overordnede samfundsprioriteter, reformprogram mv.

I forbindelse med *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024 blev der skønnet en underliggende forbedring på 11¼ mia. kr. i 2030, som øgede disponeringsmulighederne i forhold til 2030-planen tilsvarende. I forlængelse af opjusteringen besluttede regeringen at lempe den strukturelle saldo med 4,1 mia. kr. i 2025-2027, svarende til en delvis udmøntning af det forøgede disponeringsrum fra og med 2025 i forbindelse med finanslovsforslaget for 2025 og økonomiaftalerne med kommunerne og regionerne mv.

Indeværende fremskrivning indebærer en opdatering af de samfundsøkonomiske forudsætninger for den økonomiske politik frem mod 2030.

I den opdaterede mellemfristede fremskrivning indregnes ny information om de offentlige finanser, arbejdsmarkedet og dansk økonomi i øvrigt samt politiske aftaler indgået siden den seneste mellemfristede fremskrivning *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024. Udgangspunktet for den mellemfristede fremskrivning er konjunkturvurderingen fra *Økonomisk Redegørelse*, august 2024. Der henvises til *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 for en detaljeret gennemgang af konjunkturprognosen og skøn for de offentlige finanser i 2024 og 2025.

I den opdaterede mellemfristede fremskrivning er skønnet for den strukturelle saldo uændret i 2028-2030 og reduceret med 0,1 pct. af BNP i 2025-2027 i forhold til fremskrivningen fra maj 2024. Ændringen i de første år skal primært ses i lyset af

den diskretionære lempelse af den strukturelle saldo med 4,1 mia. kr. (2024-priser) i 2025-2027 svarende til godt 0,1 pct. af BNP, *jf. nærmere i afsnit 1.3.*

Den uændrede strukturelle saldo i 2030 indebærer grundlæggende, at der i indeværende fremskrivning ikke skønnes nogen underliggende forbedringer eller forværringer af de offentlige finanser, der i sig selv ændrer opgørelsen af det finanspolitiske råderum frem mod 2030.

Ændringer i det finanspolitiske råderum målt fra 2025 til 2030 afspejler dermed alene konsekvenser af konkrete politiske disponeringer, der er besluttet siden maj-fremskrivningen, *jf. nærmere i afsnit 1.4.* I den opdaterede fremskrivning måles det finanspolitiske råderum fra 2025 til 2030, idet der med finanslovsforslaget for 2025 efter vanlig praksis skiftes basisår. Det finanspolitiske råderum fra 2025 til 2030 er et mål for den højest mulige offentlige forbrugsvækst – givet øvrig besluttet politik og forudsætninger i øvrigt – inden for de gældende udgiftslofter og saldomålet på -0,5 pct. af BNP i 2030.

Med indeværende fremskrivning opdateres også den langsigtede fremskrivning af de offentlige finanser efter 2030, hvor Finansministeriet anvender en række beregningstekniske forudsætninger om bl.a. udviklingen i det offentlige forbrug, arbejdsstyrken mv. Fremskrivninger så langt frem i tid er baseret på en række beregningstekniske forudsætninger, og anvendes til at vurdere, om den aktuelle finanspolitik er holdbar på lang sigt givet disse forudsætninger.

I indeværende fremskrivning indarbejdes DREAM og Danmarks Statistiks opdaterede befolkningsfremskrivning fra 2024, hvor blandt andet de langsigtede fertilitetsforudsætninger er nedjusteret. Det har betydning for den langsigtede holdbarhedsberegning samt beregningen af det demografiske træk på det offentlige forbrug, herunder i kraft af en nedjustering af væksten i det demografiske træk frem mod 2030, *jf. nærmere i hhv. afsnit 1.8 og bilag 1B.* For at kunne afspejle de fulde virkninger af de ændrede forudsætninger om fødselshyppigheden i den nye befolkningsfremskrivning, er det beregningstekniske forløb forlænget til år 2130 (tidligere 2100) på linje med gældende praksis i DREAM og De Økonomiske Råd. Det indebærer, at beregningen kan inkorporere et helt livsforløb for nyfødte, og at ændret fertilitet i de aktuelle år således også afspejles i et ændret antal ældre inden for den beregningstekniske fremskrivningsperiode, *jf. nærmere i afsnit 1.8.*

Det er lagt til grund for det centrale fremskrivningsforløb, at forliget om levetidsindeksering fortsat er i kraft. Herudover vises til illustration et alternativt forløb med den indekseringsmekanisme, der blev foreslået af *Kommisionen om tilbagetrækning og nedslidning* i maj 2022. Den finanspolitiske holdbarhed er positiv i begge disse forløb med et niveau på henholdsvis 1,3 pct. af BNP og 0,4 pct. af BNP, dvs. mere end holdbar, *jf. afsnit 1.8.*

1.1 Det samfundsøkonomiske forløb til 2030

Det opdaterede 2030-forløb tager udgangspunkt i konjunkturvurderingen i *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og regeringens finanslovsforslag for 2025. Derudover er der taget højde for indgåede aftaler siden maj 2024, herunder *Aftale om iværksætterpakke* (juni 2024) og *Aftale om et stærkere erhvervsliv* (juni 2024). Hertil kommer opdateringer af de bagvedliggende forudsætninger om befolknings- og beskæftigelsesudvikling, vækst i det demografiske træk, *Klimafremskrivning 2023* mv., jf. boks 1.1.

Boks 1.1

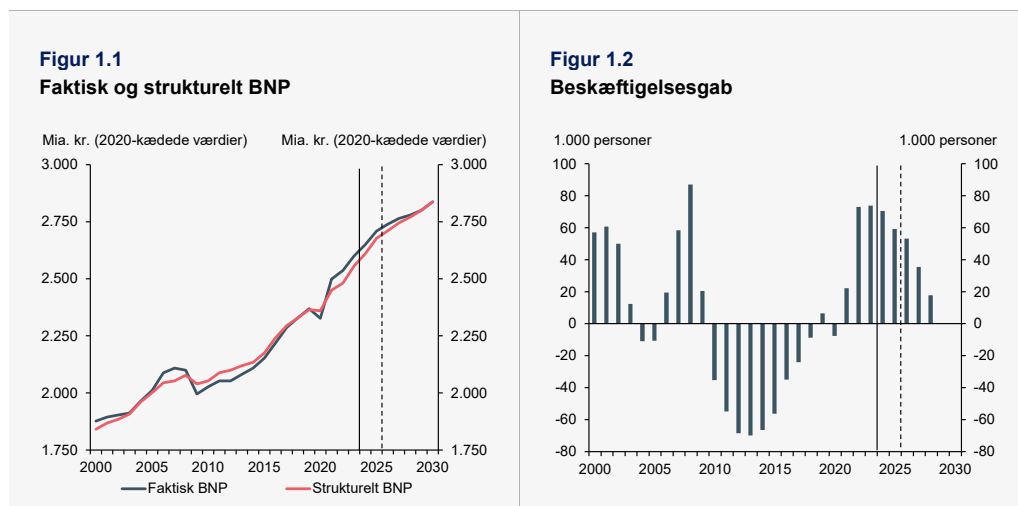
Oversigt over centrale nye oplysninger og forudsætninger, som er indarbejdet i 2030-forløbet sammenlignet med Opdateret mellemfristet fremskrivning, maj 2024

- Nyt konjunkturgrundlag i *Økonomisk Redegørelse*, august 2024: Fremskrivningen tager udgangspunkt i den opdaterede konjunkturprognose, som indeholder skøn for makroøkonomiske nøgletal og offentlige finanser i 2024 og 2025. Prognosen tager udgangspunkt i Danmarks Statistiks hovedreviderede nationalregnskab.
- Finanslovsforslag for 2025: Finanslovsforslaget er på linje med vanlig praksis indregnet i august-prognosen.
- *Aftale om iværksætterpakke*: Fremskrivningen afspejler virkningen af iværksætterstrategien, der bl.a. skal sikre bedre adgang til kapital og færre byrder for iværksættere. Med aftalen prioriteres der mere end én mia. kr. varigt til en række initiativer, der blandt andet finansieres af det finanspolitiske råderum.
- *Aftale om stærkere erhvervsliv*: Virkningen af aftalen er indregnet i fremskrivningen. Aftalen indeholder bl.a. et permanent løft af FoU fradraget til 120 pct. samt en lømpet bo- og gaveafgift ved overdragelse af erhvervs virksomhed og i den forbindelse retskrav på skematisk værdiansættelse. Tiltagene finansieres gennem sanering af erhvervsstøtten samt af det finanspolitiske råderum i 2030.
- *Klimafremskrivning 2024*: Fremskrivningen afspejler Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets *Klimafremskrivning 2024*, herunder for energiforbruget. Statens indtægter fra energiafgifter fremskrives i overensstemmelse hermed.
- *Ny befolkningsfremskrivning*: I den opdaterede *Befolkningsfremskrivning 2024* fra DREAM og Danmarks Statistik er den forventede befolkningstilvækst fra 2025 til 2030 lavere sammenlignet med *Befolkningsfremskrivning 2023*. Det afspejler, at det forudsatte langsigtede fertilitetsniveau er nedjusteret fra 1,9 til 1,75 blandt kvinder af dansk oprindelse samt at indfasningsperioden fra senest observerede niveau er mere træg. Det medfører, at antallet af børn nedjusteres markant i fremskrivningen. Væksten blandt ældre og personer i den erhvervsaktive alder er opjusteret, hvilket kan henføres til en midlertidig lavere dødelighed (primært for ældre) samt en højere forudsat nettoindvandring.
- *Demografisk træk*: Beregningen af det demografiske træk er opdateret med *Befolkningsfremskrivning 2024* samt seneste oplysninger om det offentlige forbrug. På den baggrund er væksten i det demografiske træk i 2024-2030 nedjusteret med ca. 2½ mia. kr. (2024-priser). Nedjusteringen kan primært henføres til det lavere langsigtede fertilitetsniveau i *Befolkningsfremskrivning 2024*.
- *Renteforudsætninger*: Inden for prognosehorisonten, dvs. frem til 2025, anvendes forudsætninger om renteutviklingen fra *Økonomisk Redegørelse*, august 2024. Frem mod 2030 forudsættes den 10-årige rente på statsobligationer at stige fra godt 2 pct. i 2025 til godt 3 pct. i 2030. På meget langt sigt (2050 og derefter) antages den 10-årige rente at svare til et forudsat normalniveau på 4 pct.
- *Selskabsskat og registreringsafgift*: som følge af et opdateret datagrundlag i forbindelse med det hovedreviderede nationalregnskab er det underliggende strukturelle provenu fra selskabsskat opjusteret (ekskl. Nordsø). Omvendt er provenuet fra registreringsafgift nedjusteret, idet der konsistent med *Klimafremskrivning 2024* tages afsæt i et langsigtet provenu på 0,3 pct. af BNP fra og med 2035. I klimafremskrivningen udgøres nybilsalget udelukkende af fossilfri biler i 2035.
- *Olie- og CO₂-kvotepriser*: Skøn for olieprisudviklingen er opdateret i forbindelse med *Økonomisk Redegørelse*, august 2024. Ligeledes er der indregnet opdaterede skøn for udviklingen i CO₂-kvotepriser.

Dansk økonomi og den samfundsøkonomiske udvikling frem mod 2030

I det mellemfristede forløb frem mod 2030 er det beregningsteknisk lagt til grund, at der gradvist vil ske en normalisering af konjunktursituationen frem mod 2029 fra et aktuelt forhøjet niveau for kapacitetsudnyttelsen i økonomien, *jf. Økonomisk Redegørelse*, august 2024. Herefter antages økonomien fra 2029 at følge de beregnede strukturelle niveauer, *jf. figur 1.1*.

Outputgabets vurderes at være omtrent 1¼ pct. i 2025. I forbindelse med lukningen af outputgabets skønnes den faktiske BNP-vækst at være lavere end den underliggende strukturelle BNP-vækst i årene 2026-2029. Tilsvarende er det for 2029 og frem forudsat, at beskæftigelsen følger sit beregnede strukturelle niveau således, at beskæftigelsesgabets er lukket, *jf. figur 1.2*.

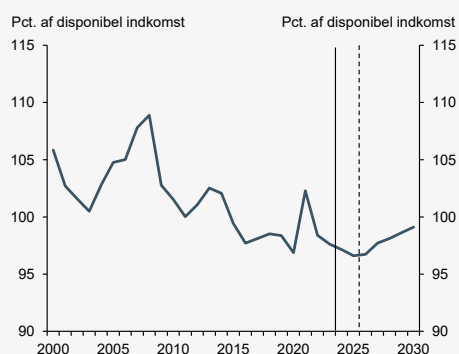

Anm.: De fuldt optrukne og stiplede lodrette linjer angiver henholdsvis sidste datadækkede år og sidste konjunkturår. Den strukturelle beskæftigelse er et beregnet skøn for beskæftigelsesniveauet i en neutral konjunktursituation (ekskl. orlovs personer).

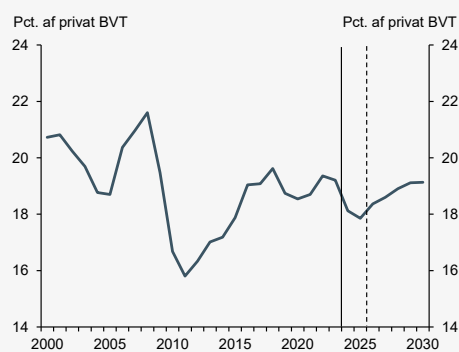
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Husholdningernes forbrugskvote var lav i 2023, *jf. figur 1.3*, hvilket skal ses i lyset af den høje inflation, som medførte høj usikkerhed og lav forbrugertillid. Frem mod 2030 ventes forbrugskvoten at vokse og nærme sig et mere normalt niveau. Investeringerne forudsættes at holde sig på et nogenlunde gennemsnitligt niveau frem mod 2030, *jf. figur 1.4*.

Figur 1.3
Husholdningernes forbrugskvot

Figur 1.4
Private erhvervsinvesteringer

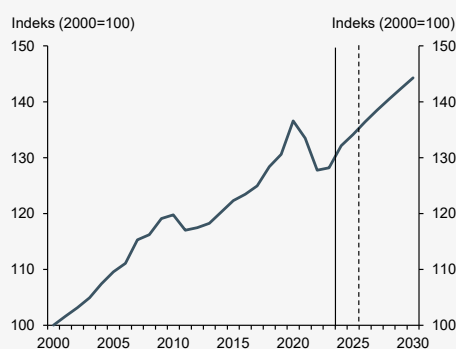

Anm.: De fuldt optrukne og stiplede lodrette linjer angiver henholdsvis sidste datadækkede år og sidste konjunkturår. Husholdningernes forbrugskvot er opgjort i forhold til den disponible indkomst i nationalregnskabet.

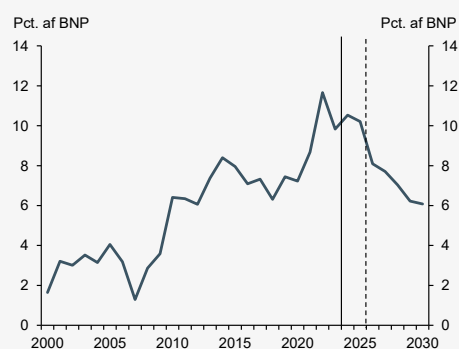
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Frem mod 2030 skønnes væksten i timelønningerne samlet set at overstige væksten i forbrugerpriserne, hvormed reallønningerne stiger med ca. 1½ pct. om året i gennemsnit fra 2024 til 2030, *jf. figur 1.5*. Betalingsbalancen over for udlandet udviser overskud i hele perioden, men stigningen i privatforbrug og investeringer samt nedbringelsen af det offentlige opsparingsoverskud er med til gradvist at mindske overskuddet frem mod 2030, *jf. figur 1.6*.

Figur 1.5
Udvikling i reallønnen

Figur 1.6
Betalingsbalancen

Anm.: De fuldt optrukne og stiplede lodrette linjer angiver henholdsvis sidste datadækkede år og sidste konjunkturår. Reallønnen er opgjort som udviklingen i den implicite timeløn i nationalregnskabet (for offentlig og privat beskæftigelse under ét) i forhold til udviklingen i forbrugerprisindekset.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel 1.1
Nøgletal for dansk økonomi 2023-2030

	Konjunkturår			Mellemløbet forløb			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029-2030
Outputgab og reale vækstrater, pct.							
BNP	2,5	1,9	2,2	1,0	1,0	0,6	1,1
BVT	3,0	2,0	2,2	0,8	1,0	0,5	1,1
Outputgab (pct.) ¹⁾	1,7	1,5	1,2	1,0	0,6	0,3	0
Efterspørgsel, realvækst, pct.							
Privat forbrug	1,4	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0
Offentligt forbrug ²⁾	-0,3	3,3	2,5	0,5	0,6	2,5	0,7
Faste bruttoinvesteringer	-6,6	-2,0	1,5	3,5	2,1	0,3	1,6
Eksport	10,4	2,5	4,1	3,6	2,7	0,7	1,8
Import	3,7	1,9	4,0	5,9	3,8	2,0	2,7
Pris og lønudvikling, pct.							
Timelønninger	3,8	5,4	3,4	3,4	3,3	3,2	3,1
Forbrugerpriser	3,3	1,8	2,0	2,0	1,9	1,9	1,8
Betalingsbalance mv., pct. af BNP							
Betalingsbalance	9,8	10,5	10,2	8,1	7,7	7,0	6,2
Privat finansiel opsparing	6,2	8,4	9,0	7,6	7,4	7,2	6,7
Arbejdsmarked og produktivitet							
Arbejdsstyrkevækst (pct.)	1,5	1,0	-0,1	-0,6	-0,2	-0,2	-0,1
Strukturel arbejdsstyrkevækst (pct.)	1,1	1,0	0,1	-0,4	0,2	0,1	0,1
Strukturel beskæftigelsesvækst (pct.)	1,3	1,2	0,3	-0,3	0,2	0,1	0,1
Bruttoledighed (1.000 personer)	84	87	89	92	96	103	109
Timeproduktivitet, hele økonomien (pct.)	2,0	0,8	2,4	1,1	1,1	0,9	1,1
Timeproduktivitet, private byerhverv (pct.)	1,4	1,1	2,8	1,4	1,1	1,1	1,4

Anm.: Forløbet i 2024 og 2025 er baseret på *Økonomisk Redegørelse*, august 2024. For 2029-2030 vises alle tal som gennemsnitlige årlige vækstrater, på nær tallene for ledighed, gab, betalingsbalance og privat finansiel opsparing, der er angivet som gennemsnitsniveauer i perioden.

- 1) Outputgab antages beregningsteknisk at lukke i 2029.
- 2) Realvæksten i det offentlige forbrug er baseret på de offentlige forbrugsudgifter opgjort ved inputmetoden ekskl. afskrivninger. Realvæksten i det offentlige forbrug er forudsat ens ved input- og outputmetoden fra 2024 og frem. I realvæksten i BNP indgår også afskrivninger.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

1.2 Produktionspotentialet frem mod 2030

Efter en periode med vækst i produktionspotentialet på over 2 pct. om året i gennemsnit for årene 2020-2025 – holdt oppe af en kraftig vækst i arbejdsstyrken – ventes en mere afdæmpet vækst i produktionspotentialet i årene 2026-2030, *jf. tabel 1.2*. Mens væksten i timeproduktiviteten antages at fortsætte i nogenlunde samme takt som de senere år, skønnes væksten i arbejdsudbuddet at blive afdæmpet fra ca. 1 pct. om året i 2020-2025 til ca. ¼ pct. om året i 2026-2030. Væksten i arbejdsudbuddet består dels af bidrag fra ændret strukturel arbejdsstyrke eller ledighed, dels fra ændringer i den gennemsnitlige arbejdstid.

Den kraftige stigning i arbejdsstyrken de senere år skal navnlig ses i sammenhæng med, at der har været en væsentlig tilgang af international arbejdskraft og at pensionsaldrene er blevet forhøjet. Hertil kommer en række øvrige reformer og tiltag.

Fra 2025 til 2030 skønnes en omtrent konstant strukturel arbejdsstyrke trods yderligere virkninger af gennemførte reformer. I befolkningsfremskrivningen ventes antallet af personer i alderen 15 til 67 år at falde med over 30.000 personer fra 2025 til 2030 trods et positivt bidrag fra nettoindvandring. Når den strukturelle beskæftigelse alligevel forventes at stige svagt i de kommende år, skyldes det reformvirkninger. I denne regeringsperiode er der gennemført reformer og tiltag, der samlet løfter arbejdsudbuddet med over 29.000 fuldtidspersoner frem mod 2030. Hertil kommer virkninger af forhøjelsen af aldersgrænserne for tidlig pension og efterløn i 2027 og for folkepensionsalderen i 2030. Gennemførte reformer bidrager blandt andet til at understøtte udviklingen i den gennemsnitlige arbejdstid, herunder SU-reformen fra juni 2024 og *Aftale om reform af personskat* (december 2023).

Tabel 1.2

Bidrag til vækst i produktionspotentialet og i faktisk reelt BVT, 2000-2030

	2000-2007	2008-2009	2010-2019	2020-2025	2026-2030
Gns. vækst pr. år, pct.					
1. Produktionspotentiale	1,7	0,6	1,7	2,2	1,2
<i>heraf bidrag fra</i>					
– Strukturel ledighed	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0
– Strukturel arbejdsstyrke	0,4	-0,5	0,6	0,9	0,0
– Trend arbejdstid	-0,2	-0,6	-0,4	0,1	0,2
– Trend timeproduktivitet ¹⁾	1,1	1,4	1,5	1,1	1,0
2. Konjunktur	0,1	-2,8	0,0	0,2	-0,3
3. Faktisk BVT (1+2)	1,8	-2,2	1,7	2,4	0,9
4. Nettoafgifter	0,1	-0,5	0,0	-0,1	0,1
5. Faktisk BNP (3+4)	1,9	-2,7	1,7	2,3	0,9

Anm.: På grund af afrundinger summer delkomponenter ikke nødvendigvis til totalen.

1) Vækstbidraget fra timeproduktiviteten udgør den del af væksten i produktionspotentialet, der ikke kan tilskrives ændringer i ledigheden, arbejdsstyrken eller arbejdstiden.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomiske Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

1.3 Strukturel saldo frem mod 2030

Den strukturelle saldo er et beregnet mål for den underliggende stilling på de offentlige finanser ved den givne finanspolitik. Den strukturelle saldo renses – i modsætning til den faktiske saldo – for virkningen af konjunkturudsving og en række andre midlertidige forhold og er derfor et mere robust mål for den underliggende stilling på de offentlige finanser.

Finanspolitikken er overordnet set planlagt ud fra regeringens mellemfristede mål for den strukturelle saldo på -0,5 pct. af BNP i 2030. I årene frem mod 2030 planlægges finanspolitikken med en aftagende profil for den strukturelle saldo, *jf. tabel 1.3*.

Den opdaterede mellemfristede fremskrivning er baseret på konjunkturvurderingen fra *Økonomisk Redegørelse*, august 2024, nye politiske aftaler og oplysninger mv. I den opdaterede mellemfristede fremskrivning er skønnet for den strukturelle saldo forværret med 0,1 pct. af BNP i 2025-2027 i forhold til *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024. Det skal især ses i lyset af, at der siden maj er prioriteret en diskretionær lempelse af den strukturelle saldo med 4,1 mia. kr. (2024-priser) i 2025-2027. I 2028-2030 er skønnet for den strukturelle saldo uændret siden maj-fremskrivningen.

De opdaterede skøn for den strukturelle saldo indeholder desuden en række modsatte bevægelser relativt til maj-fremskrivningen. De strukturelle selskabsskatteindtægter er opjusteret og bidrager isoleret set til en forbedring af den strukturelle saldo. I modsat retning svækkes den strukturelle saldo af blandt andet lavere skønnede strukturelle indtægter fra registreringsafgiften og højere indkomstoverførsler til folke- og førtidspension, *jf. også Økonomisk Redegørelse, august 2024*.

Tabel 1.3

Skøn for den strukturelle saldo frem mod 2030

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Pct. af strukturelt BNP							
<i>Opdateret mellemfristet forløb</i> , maj 2024	0,6	0,3	0,0	-0,1	-0,3	-0,5	-0,5
<i>Opdateret 2030-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2028</i> , august 2024	0,6	0,2	-0,1	-0,2	-0,3	-0,5	-0,5
Ændring fra maj 2024 til august 2024	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0

Kilde: *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024 og egne beregninger.

Fra faktisk til strukturel saldo

Beregningen af den strukturelle saldo foretages ved, at den faktiske offentlige saldo korrigeres for de udsving, der vurderes at følge af konjunkturerne og en række midlertidige forhold. Det drejer sig blandt andet om indtægterne fra pensionsafkastskatten, som ofte fluktuerer ganske meget fra år til år, og indtægterne fra selskabsskat. Herudover korrigeres den faktiske offentlige saldo for en række engangsforhold,

der kan have en betydelig størrelsesorden i de enkelte år. Beregningen af den strukturelle saldo for de enkelte år fremgår af tabel 1.4 og bilag 1.A, *jf. desuden også Økonomisk Redegørelse, august 2024.*

Tabel 1.4

Fra faktisk til strukturel saldo

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029 ⁶⁾
Pct. af BNP							
1. Faktisk saldo	3,3	1,9	1,0	0,4	0,3	-0,1	-0,5
<i>Heraf bidrag til den faktiske saldo fra:</i>							
2. Konjunkturgab	1,5	1,4	1,2	1,0	0,6	0,3	-
3. Selskabsskat ¹⁾	1,0	0,9	0,5	0,0	0,0	0,0	-
4. Registreringsafgift	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0	-
5. Aktieskat	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-
6. Pensionsafkastskat	-0,7	-0,7	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-
7. Nordsøindtægter ²⁾	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-
8. Nettorentebetaling og udbytter ¹⁾	0,3	0,2	0,1	-0,1	0,0	0,0	-
9. Specielle budgetposter ³⁾	-0,1	-0,6	-0,4	0,0	0,0	0,0	-
10. Øvrige forhold ⁴⁾	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-
11. Strukturel saldo (1-2-3-4-5-6-7-8-9-10)⁵⁾	1,1	0,6	0,2	-0,1	-0,2	-0,3	-0,5

1) Ekskl. indtægter vedrørende aktiviteter i Nordsøen.

2) Det strukturelle niveau er baseret på det strukturelle provenu, der blev beregnet ved fastsættelse af udgiftslofterne justeret for holdbarhedsvirkningen af ændringer i de fremtidige nordsøprovenu i forhold til skønnet ved loftfastsættelsen. Herudover justeres provenuet for de direkte konsekvenser for nordsøindtægterne af *Aftale om inflationshjælp* (februar 2023).

3) I 2023-2026 er der korrigeret for ekstraordinære covid-19-udgifter i forbindelse med erstatningsaftale til minkavlere og følgeerhverv mv. I 2023-2025 er der endvidere korrigeret for tilbagebetaling af ejendomsskatter som følge af *Forlig om trykbed om boligbeskatningen* (maj 2017).

4) I 2023-2028 er der korrigeret for ekstraordinære covid-19-udgifter i forbindelse med erstatningsaftale til minkavlere og følgeerhverv mv. I 2023 og frem er der korrigeret for afvigelser fra balance mellem indtægter og udgifter i AUB-ordningen. Der er også korrigeret for investeringen i kampfly, som planlægges i perioden 2021-2026, men som påvirker den strukturelle saldo gennem et syvårs glidende gennemsnit. Øvrige forhold indeholder endvidere forskelle i tilsagnsniveau og afløb for udviklingsbistanden og omregning fra pct. af faktisk BNP til pct. af strukturelt BNP.

5) Strukturel saldo opgjort i pct. af strukturelt BNP.

6) I 2029 og frem forudsættes økonomien at være strukturel. Den faktiske og strukturelle saldo er således sammenfaldende.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

1.4 Finanspolitisk råderum

Den uændrede strukturelle saldo i 2030 indebærer grundlæggende, at der ikke er skønnet nogen underliggende forbedringer eller forværringer af de offentlige finanser, der ændrer opgørelsen af det finanspolitiske råderum frem mod 2030. Ændringer i det finanspolitiske råderum målt fra 2025 til 2030 afspejler dermed alene konsekvenser af konkrete politiske disponeringer, der er besluttet siden maj-fremskrivningen. Det finanspolitiske råderum er et mål for, hvor meget plads der er til nye politiske initiativer på udgifts- eller skatteområdet inden for det fastsatte balancekrav på -0,5 pct. af BNP i 2030, herunder til realvækst i det offentlige forbrug eller andre initiativer.

I forbindelse med indeværende 2030-forløb skiftes der basisår, således at det finanspolitiske råderum nu opgøres i forhold til udgiftsniveauet i 2025. Det skal ses i lyset af, at råderummet i 2025 disponeres i forbindelse med finanslovsforslaget og finansloven for 2025. Den skønnede offentlige forbrugsvækst i 2025 afspejler således ikke længere en beregningsteknisk mulig vækst i det offentlige forbrug (hvilket er tilfældet for årene 2026-2030), men derimod konkrete prioriteringer på finanslovsforslaget for 2025 mv.

Målt i forhold til det skønnede udgiftsniveau i finanslovsåret 2025 (korrigeret for midlertidige udgifter relateret til håndteringen af situationen i Ukraine mv.) skønnes det finanspolitiske råderum til 38½ mia. kr. (2025-priser) frem mod 2030, *jf. boks 1.2*.

Det finanspolitiske råderum frem mod 2030 blev senest opgjort i *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024, hvor det blev beregnet til ca. 44½ mia. kr. i 2030 målt i forhold til udgiftsniveauet i 2025 (2025-priser) – og opgjort til 60 mia. kr. i forhold til udgiftsniveauet i 2024 (2025-priser).

Ændringerne i det finanspolitiske råderum skal ses i sammenhæng med en række modsatrettede forhold. Særligt medfører prioriteringerne i udgiftspolitikken i 2025, at det skønnede offentlige forbrugsniveau i 2025 opjusteres, og dermed at den højest mulige offentlige forbrugsvækst målt i forhold til 2025 isoleret set nedjusteres. Der er desuden taget højde for virkningen af de politiske aftaler, der er indgået siden maj 2024, herunder fx *Aftale om iværksætterpakke* (juni 2024) og *Aftale om et stærkere erhvervsliv* (juni 2024), ligesom der er taget højde for den vedtagne SU-reform samt øvrige nye oplysninger, *jf. boks 1.2*.

Boks 1.2**Skøn for det finanspolitiske råderum i 2026-2030 sammenlignet med fremskrivningen fra maj 2024**

- *Finanslovsforslaget for 2025 mv.* De samlede finanspolitiske prioriteringer i 2025 øger det offentlige forbrug i 2025-27. Det skyldes bl.a. et øget prioriteringsrum til nye tiltag som følge af lempelsen af den strukturelle saldo i 2025-2027 på 4,1 mia. kr., samt som følge af et lavere skøn for Danmarks EU-bidrag i 2025. De højere offentlige forbrugsudgifter i 2025-2027 reducerer den højest mulige offentlige forbrugsvækst fra 2025 til 2030. Den højst mulige forbrugsvækst fra 2025 til 2030 reduceres desuden som følge af, at udmøntningerne på finanslovsforslaget for 2025 også omfatter varige prioriteringer til tiltag, der ikke indgår som offentligt forbrug. Samlet set indebærer prioriteringerne på finanslovsforslaget, at den højest mulige offentlige forbrugsvækst fra 2025 til 2030 reduceres med 6 mia. kr.
- *Aftale om iværksætterpakke (juni 2024).* Aftalen om rammevilkår for iværksættere vedrører bl.a. bedre adgang til kapital og lempet beskatning, lettelse af regler og administration mv. Tiltagene, der kun i begrænset omfang indebærer offentlige forbrugsudgifter, er blandt andet finansieret af det finanspolitiske råderum. Samlet set indebærer aftalen, at den højest mulige offentlige forbrugsvækst reduceres med ca. ½ mia. kr. i 2030.
- *Aftale om et stærkere erhvervsliv (juni 2024).* Aftalen omfatter en række tiltag, der skal gøre det mere attraktivt at investere i forskning og udvikling samt skabe bedre muligheder for at drive familieejet virksomhed. Tiltagene vedrører bl.a. en forhøjelse af fradraget for udgifter til forskning og udvikling, retskrav på skematisk værdiansættelse samt lempelse af bo- og gaveafgiften ved overdragelse af erhvervsvirksomhed mv. Initiativerne indføres fra 2024 og finansieres dels af midler fra en sanering af erhvervsstøtteordninger, der blev anbefalet af *Ekspertgruppen for fremtidens erhvervsstøtte* fra februar 2024, og dels af det finanspolitiske råderum. Målt i forhold til 2025 udgør råderumsfinansieringen ca. ½ mia. kr. i 2030.
- *SU-reform (juni 2024).* I juni 2024 vedtog Folketinget en reform af SU-systemet på det videregående uddannelsesområde. Reformen indebærer, at man skal kunne få SU til en uddannelses normerede tid, den maksimale SU-ramme sættes ned til 58 klip, muligheden for at modtage slutlån i op til to år udvides til at gælde for alle, SU-handicaptillægsmodtagere og enlige forsørgere tildeles 12 ekstra SU-klip, så de har 70 klip i alt mv. SU-reformen har en provenuvirkning frem mod 2030, der øger den højest mulige forbrugsvækst med ca. 1½ mia. kr.
- *Rentevirkning af saldolempelse i 2025-2027.* I juni 2024 besluttede regeringen at lempe den strukturelle saldo i 2025-2027 med 4,1 mia. kr. (godt 0,1 pct. af BNP), herunder til prioritering i forbindelse med økonomiaftalerne med kommuner og regioner samt andre prioriteringer på finanslovsforslaget for 2025. Den afledte virkning på den offentlige gæld indebærer en rentevirkning, der reducerer det finanspolitiske råderum i 2030 med ca. ½ mia. kr.
- *Øvrige forhold, tekniske justeringer mv.* En række øvrige forhold og tekniske justeringer er samlet set omtrent neutrale for den højest mulige offentlige forbrugsvækst.

Boks 1.2 (fortsat)**Skøn for det finanspolitiske råderum i 2026-2030 sammenlignet med fremskrivningen fra maj 2024****Tabel a****Ændringer i det finanspolitiske råderum i 2030**

	2030 ift. 2025
Mia. kr. (2025-priser)	
Opdateret mellemfristet forløb, maj 2024	44½
Finanslovforslaget for 2025 (øger bl.a. det offentlige forbrug i 2025)	-6
Aftale om iværksætterpakke (juni 2024)	-½
Aftale om et stærkere erhvervsliv (juni 2024)	-½
SU-reform (juni 2024)	+1½
Rentevirkning af saldolempelse i 2025-2027 (juni 2024)	-½
Øvrige forhold, tekniske justeringer mv.	-0
Opdateret 2030-forløb, august 2024	38½
Ændring ift. Opdateret mellemfristet forløb, maj 2024	-6
Opdateret mellemfristet forløb, maj 2024 (målt ift. 2024)	60
Opdateret 2030-forløb, august 2024 (målt ift. 2024)	57½

Anm.: Det finanspolitiske råderum er korrigeret for ekstraordinære merudgifter i forbindelse med erstatningsaftale til minkavlere og følgeerhverv mv. og midlertidige udgifter forbundet med håndteringen af situationen i Ukraine, herunder afsatte midler på finanslovforslaget for 2025 til at dække en forlængelse af særloven. Desuden er råderummet korrigeret for forudsatte driftsudgifter i regi af Ukraine-fonden. Råderummet er opgjort med usikkerhed, som er stigende ud i tid.

Kilde: *Opdateret mellemfristet forløb, maj 2024* og egne beregninger.

Det finanspolitiske råderum i årene frem mod 2030 fremgår af tabel 1.5. Et finanspolitisk råderum på 38½ mia. kr. i 2030 indebærer, at der plads til en gennemsnitlig forbrugsvækst på ca. 1,2 pct. årligt i 2026-2030, svarende til ca. 7¾ mia. kr. (inkl. udgifter til grønne prioriteringer).

Et finanspolitisk råderum på 38½ mia. kr. i 2026-2030 kan ses i sammenhæng med, at væksten i det demografiske træk i samme periode skønnes til ca. 13 mia. kr. Inden for det finanspolitiske råderum i 2026-2030 er der samtidig reserveret ¾ mia. kr. til det grønne råderum. Med det indgåede forsvarsforlig for 2024-2033 og de efterfølgende delaftaler fra januar 2024 og april 2024 blev forsvarsudgifterne (ekskl. udgifter i regi af Ukraine-fonden) løftet til ca. 2 pct. af BNP i 2025, hvilket også er niveauet i 2030.

Tabel 1.5

Opdateret finanspolitisk råderum

	2026	2027	2028	2029	2030	Gns.
Mia. kr. (2025-priser), målt ift. niveauet i 2025						
Opdateret 2030-forløb, august 2024	4¾	10	28½	31½	38½	-
Årlig beregningsteknisk vækst i råderummet, pct.						
Opdateret 2030-forløb, august 2024	0,7	0,8	2,8	0,4	1,0	1,2
Opdateret mellemfristet forløb, maj 2024	1,3	0,7	2,6	1,0	1,0	1,3
<i>Memopost: Resterende grønt råderum reserveret inden for det finanspolitiske råderum</i>	¼	1¼	2	1	¾	-

Anm.: Det finanspolitiske råderum opgøres som den højst mulige offentlige forbrugsvækst ekskl. afskrivninger inden for balancekravet på -0,5 pct. af BNP i 2030 og afrundet til nærmeste kvarte mia. kr. Opgørelsen er korrigeret for ekstraordinære merudgifter i forbindelse med erstatningsaftale til minkavlere og følgeerhverv mv. samt midlertidige forhold relateret til håndteringen af situationen i Ukraine, herunder afsatte midler på finansloven for 2024 til at dække merudgifterne ved en evt. forlængelse af særloven. Desuden er råderummet korrigeret for driftsudgifter i regi af Ukraine-fonden. Råderummet er opgjort med usikkerhed, som er stigende over tid.

Kilde: *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024 og egne beregninger.

Udover den demografiske udvikling og reservationen til det grønt råderum skal det finanspolitiske råderum også dække de løbende årlige aftaler om finanslove og kommuner og regioners økonomi samt uomgængelige merudgifter mv. (i fravær af ny finansiering). Endeligt skal det finanspolitiske råderum desuden dække øvrige samfundsprioriteter mv., *jf. regeringens 2030-plan DK2030 – Danmark rustet til fremtiden, november 2023.*

1.5 Offentlige indtægter

De primære offentlige indtægter (dvs. ekskl. renteindtægter og udbytter) skønnes at udgøre omtrent 47-47½ pct. af BNP i 2023-2030, *jf. tabel 1.6.* Over perioden ventes indtægter fra moms og pensionsafkastskat at stige fra et lavt niveau i 2023 til et mere normalt niveau i 2030, mens indtægter fra personskatter og selskabsskat ventes at aftage som andel af BNP, *jf. nærmere nedenfor.*

Tabel 1.6
Offentlige indtægter, 2023-2030

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Pct. af BNP								
1. Primære indtægter	47,6	47,5	47,1	46,9	47,2	47,4	47,6	47,6
Skatter og afgifter (skattetryk)	43,8	43,9	43,7	43,4	43,6	43,7	43,8	43,8
– Personskatter mv.	20,3	20,6	20,1	19,9	20,0	20,1	20,1	20,2
– Arbejdsmarkedsbidrag	4,3	4,5	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4
– Pensionsafkastskat	0,5	0,5	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2
– Selskabsskat	3,8	3,8	3,6	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0
– Moms	9,2	9,4	9,4	9,5	9,6	9,6	9,7	9,7
– Ejendomsskat (grundskyld)	1,2	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
– Ejendomsværdiskat	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
– Punktafgifter mv.	4,7	4,5	4,5	4,7	4,6	4,6	4,6	4,5
Øvrige primære indtægter ¹⁾	3,9	3,6	3,5	3,5	3,6	3,7	3,8	3,8
2. Renteindtægter²⁾	1,5	1,5	1,4	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2
3. Indtægter i alt (1+2)	49,2	49,0	48,5	48,2	48,5	48,6	48,8	48,8
Memopost: Nordsøindtægter	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2

1) Øvrige primære indtægter indeholder blandt andet sociale bidrag, overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer samt imputerede (beregnete) indtægter i form af både bruttoestindkomst og bidrag til tjenestemandspensioner. Endvidere indgår statens indtægter fra overskudsdeling og statsdeltagelse i forbindelse med olie- og gasindvinding i Nordsøen, rørledningsafgiften samt kulbrinteskatten.

2) Inklusive udbytter og Nationalbankens overskud.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

Indtægterne fra personskatterne aftager som andel af BNP fra 2024 til 2026 i medfør af *Aftale om reform af personskat* (december 2023), som indføres gradvist fra 2025. Efterfølgende trækker blandt andet stigende skattepligtige pensionsudbetalinger op i BNP-andelen.

Indtægterne fra selskabsskatten lå på et højt niveau i 2023, mens indtægterne fra moms lå lavt. Der skønnes en normalisering af indtægterne herfra i de kommende år.

Indtægterne fra pensionsafkastskatten – som afhænger af udviklingen på de finansielle markeder og dermed kan svinge meget fra år til år – var på 0,5 pct. af BNP i 2023 og vurderes til omtrent samme niveau i 2024, idet pensionsselskaberne skønnes at have negativ skat til gode til modregning. Fra 2025-2027 skønnes indtægterne fra pensionsafkastskatten gradvist at nærme sig et strukturelt niveau, hvorefter indtægterne fremskrives med afsæt i et strukturelt (sammenvejet) afkast på 4½ pct. af den skattepligtige del af pensionsformuen fra 2028 og frem. De strukturelle indtægter fra pensionsafkastskatten er skønnet til 1,2 pct. af BNP i 2030.

De væsentligste forudsætninger bag fremskrivningen af de offentlige indtægter fremgår af boks 1.3.

Boks 1.3

Forudsætninger for fremskrivning af offentlige indtægter

Fremskrivningen af de offentlige indtægter tager udgangspunkt i vurderingen i *Økonomisk Redegørelse*, august 2024, der indeholder detaljerede skøn for de offentlige finanser i 2024 og 2025.

Kildeskatter: Indtægterne fra kildeskatter – der primært omfatter den personlige indkomstskat – er baseret på den fremskrevne udvikling i skattegrundlaget i form af lønindkomst, skattepligtige indkomstoverførsler, fradragsberettigede pensionsudbetalinger, skattepligtige pensionsudbetalinger, positiv og negativ kapitalindkomst i husholdningerne og ligningsmæssige fradrag. De fremskrevne indtægter fra kildeskatter tager højde for vedtagne ændringer i personskattelovgivningen.

Arbejdsmarkedsbidrag: Indtægterne fra arbejdsmarkedsbidraget er fremskrevet med afsæt i udviklingen i bidragsgrundlaget i form af lønindkomst mv.

Pensionsafkastskat: Indtægter fra pensionsafkastskatten frem mod sidste år med udgiftslofter er beregnet ud fra det forventede afkast på pensionsformuen, korrigeret for negativ skat til gode for modregning. Fra og med 2028 fremskrives indtægterne fra pensionsafkastskatten med afsæt i et strukturelt (sammenvejret) afkast på 4½ pct. af den skattepligtige del af pensionsformuen.

Boligskat: Indtægterne fra ejendomsværdiskat og grundskyld er fremskrevet i overensstemmelse med *Aftale om kompensation til boligejerne og fortsat tryk om boligbeskatningen* (maj 2020), hvor det nye boligsattesystem er trådt i kraft i 2024.

Selskabsskat: Indtægterne fra selskabsskat (ekskl. selskabsskat fra kulbrintevirksomhed og kulbrinteskate, som indgår i Nordsøindtægterne) tager udgangspunkt i det beregnede strukturelle provenu, som i fremskrivningen antages at udgøre en konstant andel af bruttoværditilvækst (BVT) i den private sektor ekskl. råstofudvinding. Niveaulet er opdateret som følge af det hovedreviderede nationalregnskab. Skønnene for selskabsskatteindtægterne tager højde for politiske aftaler og vedtagne ændringer af selskabsskatte Lovgivning.

Nordsøindtægter: De fremskrevne nordsøindtægter tager afsæt i den seneste langsigtede prognose for olie- og gasproduktion fra Energistyrelsen (august 2024) samt virkningen af *Aftale om fremtiden for olie- og gasudvinding i Nordsøen* (december 2020). Olieprisen fremskrives med udgangspunkt i Det Internationale Energiagenturs (IEA) seneste prognose fra oktober 2023 og udviklingen i futures-priser.

Moms og punktafgifter: Provenuet fra moms og punktafgifter tager udgangspunkt i den fremskrevne udvikling i afgiftsgrundlagene, som udgøres af privat og offentligt forbrug, investeringer og forbrug af materialer i produktion. Der er prioriteret et fortsat nominelt skattestop for en række punktafgifter, herunder is, chokolade og kaffe, frem mod 2030. De strukturelle indtægter fra registreringsafgiften tager afsæt i et langsigtet provenuskøn for 2035 konsistent med *Klimafremskrivning 2024* og en gradvis tilpasning hertil. De fremskrevne indtægter fra moms og punktafgifter tager højde for den forventede udvikling i makroforudsætningerne samt vedtagne ændringer i afgiftssatser og øvrige skatteregler.

1.6 Offentlige udgifter

De samlede offentlige udgifter er opgjort til ca. 45¾ pct. af BNP i 2023, *jf. tabel 1.7*. De offentlige udgifters andel af BNP forudsættes beregningsteknisk at vokse med ca. 3½ pct.-point til 49¼ pct. af BNP i 2030. Det er lavere end det historiske gennemsnit, hvor de offentlige udgifters andel af BNP i perioden 2000-2022 har ligget på 51¾ pct.

De offentlige udgifter i 2023 samt de skønnede offentlige udgifter i årene 2024-2027 er påvirket af udgifter relateret til håndteringen af situationen i Ukraine, herunder afsatte midler til militære bidrag i Ukrainefonden og udgifter, der følger af den vedtagne særlov for ukrainere i Danmark mv.

Tabel 1.7
Offentlige udgifter, 2023-2030

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Pct. af BNP								
1. Primære udgifter	45,2	46,3	46,8	47,1	47,4	48,0	48,5	48,4
Offentligt forbrug	22,7	23,4	23,9	24,0	24,2	24,9	25,0	25,1
Offentlige investeringer	3,2	3,3	3,5	3,6	3,7	3,5	3,5	3,5
Indkomstoverførsler	14,3	14,4	14,6	14,9	15,1	15,3	15,4	15,4
Subsidier	1,3	1,4	1,4	1,2	1,3	1,4	1,5	1,4
Øvrige primære udgifter	3,8	3,7	3,4	3,2	3,2	3,0	3,1	3,1
2. Renteudgifter	0,7	0,8	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9
3. Offentlige udgifter i alt (1+2)	45,8	47,1	47,5	47,9	48,2	48,8	49,3	49,3

Anm.: Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Udgifterne i pct. af BNP er her beregnet med afsæt i en opgørelse af de samlede udgifter, hvor alle delelementer af det offentlige forbrug – herunder fx imputerede udgifter i form af afskrivninger og indtægter i form af salg af varer og tjenesteydelser – henføres til udgiftssiden.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

Udviklingen i de offentlige udgifters andel af BNP fra 2023 til 2030 skal blandt andet ses i lyset af udviklingen i konjunkturerne, herunder via såkaldte nævnereffekter. Nominelt BNP var i 2023 forøget i forhold til en normal situation som følge af et positivt outputgab. Det trækker isoleret set ned i udgifternes andel af BNP i 2023. Denne nævnereffekt aftager efterfølgende, efterhånden som konjunktursituationen skønnes at blive normaliseret, hvilket bidrager til, at udgifternes andel af BNP stiger frem mod 2030.

Derudover afspejler udviklingen også en stigning i de offentlige forbrugsudgifter. I 2024 og 2025 skønnes den offentlige reale forbrugsvækst at være hhv. 3,3 pct. og 2,5 pct., mens den gennemsnitlige årlige realvækst er 1,0 pct. i 2026-2030. Hertil kommer gradvist stigende udgifter til indkomstoverførsler, hvilket blandt andet afspejler et bidrag fra den forventede demografiske udvikling mv. (fx stigende udgif-

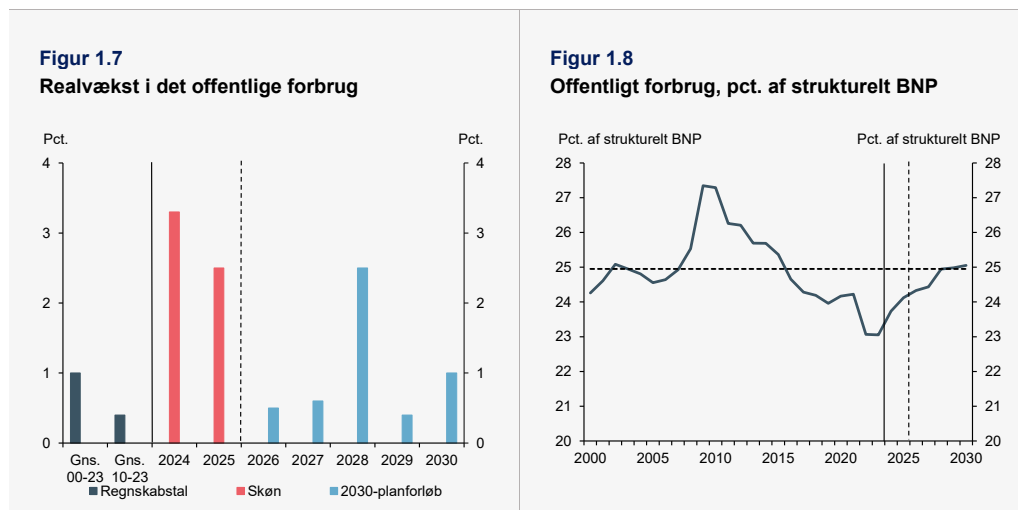
ter til folkepension, i takt med at antallet af ældre stiger), relativt høj satsregulering i de nærmeste år og den forudsatte normalisering af den aktuelle højkonjunktur.

Offentligt forbrug

Forudsætningerne om det offentlige forbrug i 2024 og 2025 er nærmere beskrevet i *Økonomisk Redegørelse*, august 2024. Fra 2026 og frem svarer den beregningstekniske offentlige forbrugsvekst til de fastlagte udgiftsrammer og det finanspolitiske råderum inden for det mellemfristede balancemål for den strukturelle saldo på -0,5 pct. af BNP i 2030 (som beregningsteknisk indregnes som offentlig forbrugsvekst). Det finanspolitiske råderum er nærmere beskrevet i afsnit 1.5.

I fremskrivningen kan de offentlige forbrugsudgifter (ekskl. afskrivninger) vokse med i gennemsnit 1,0 pct. om året i 2026-2030, *jf. figur 1.7*.¹ Det er på niveau med den gennemsnitlige realvækst i perioden 2000-23 på 1,0 pct., men lavere end den skønnede forbrugsvekst i år og næste år.

På baggrund af forudsætningerne om konjunktur- og prisudviklingen samt den forudsatte realvækst i det offentlige forbrug skønnes de offentlige forbrugsudgifter beregningsteknisk at stige fra ca. 22¾ pct. af BNP i 2023 til godt 25 pct. af BNP frem mod 2030, *jf. figur 1.8*. Heri indgår også virkningen af det aftalte lønloft til udvalgte offentlige medarbejdergrupper.

Anm.: De fuldt optrukne og stiplede lodrette linjer angiver henholdsvis sidste datadækkede år og sidste konjunkturår. I figur 1.7 er den offentlige forbrugsvekst opgjort ved inputmetoden (ekskl. afskrivninger). I figur 1.8 indgår det offentlige forbrug, opgjort ved inputmetoden (inkl. afskrivninger). Det offentlige forbrug er i 2020-2025 påvirket af midlertidige merudgifter relateret til covid-19. I figur 1.8 angiver den stiplede vandrette streg gennemsnittet fra 2000-2023.

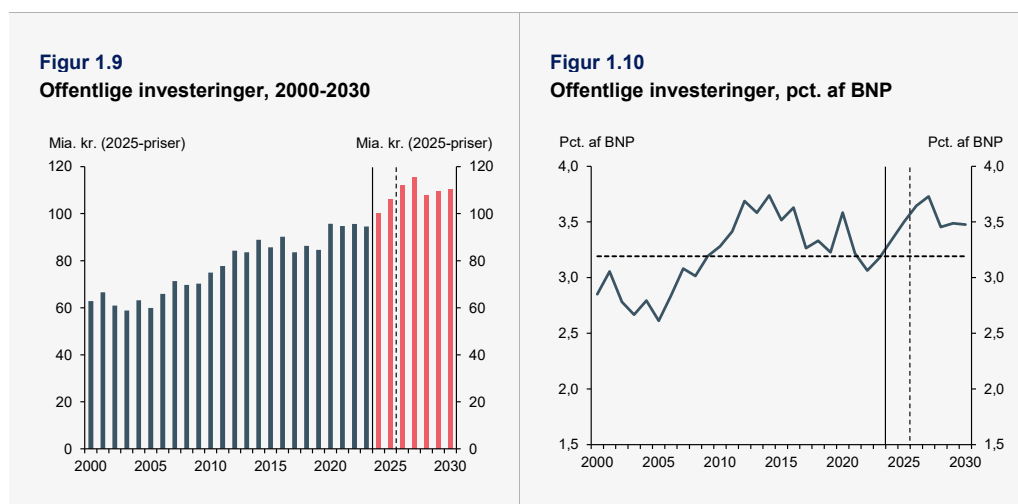
Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

¹Den angivne offentlige forbrugsvekst er ikke korrigeret for midlertidige udgifter relateret til håndteringen af situationen i Ukraine mv.

Offentlige investeringer

De offentlige investeringer som andel af BNP har i en længere årrække ligget på et højt niveau. I de seneste år er de offentlige investeringer som andel af BNP midlertidigt faldet til omkring 3,2 pct., hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med en høj vækst i nominelt BNP i 2021 og 2022. De samlede offentlige investeringer som andel af BNP forventes at øges gradvist i de kommende år og skønnes at udgøre mellem 3,5 og 3,7 pct. af BNP i perioden 2026-2030. De offentlige investeringer forventes dermed tilbage på det høje niveau, der var i årene efter finanskrisen, *jf. figur 1.9 og figur 1.10.*

I forbindelse med tilrettelæggelsen af udgifts- og finanspolitikken for 2025 er den offentlige investeringsramme i 2025 udmøntet. Det offentlige investeringsniveau i 2024 og 2025 er beskrevet nærmere i *Økonomisk Redegørelse*, august 2024.

Anm.: De fuldt optrukne og stiplede lodrette linjer angiver henholdsvis sidste datadækkede år og sidste konjunkturår. I figur 1.9 og figur 1.10 er vist offentlige investeringer inkl. forskning og udvikling, men ekskl. nettokøb af bygninger og andre eksisterende investeringsgoder. I figur 1.10 angiver den stiplede vandrette streg gennemsnittet fra 2000-2023.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

Størstedelen af de offentlige investeringer udgøres af investeringer i bygninger og anlæg mv., mens en mindre del udgøres af investeringer i forskning og udvikling, *jf. tabel 1.8.*

Tabel 1.8
Offentlige investeringer, 2023-2030

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Mia. kr. (2025-priser)								
Offentlige investeringer	94,5	100,1	106,2	112,0	115,6	107,6	109,4	110,5
– heraf bygninger og anlæg	70,4	73,6	78,9	84,8	88,4	80,4	81,7	82,6
– heraf forskning og udvikling	24,1	26,5	27,3	27,2	27,2	27,2	27,6	27,9

Anm: På baggrund af blandt andet *Anden delaftale under forsvarsforliget 2024-2033* (april 2024) blev den offentlige investeringsramme opjusteret med 7 mia. kr. i 2026 og 9¼ mia. kr. i 2027 i *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomiske Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

Den samlede investeringsramme til bygninger og anlæg skal finansiere både allerede planlagte og igangsatte investeringer samt nye politiske prioriteringer frem mod 2030. Investeringsrammen udmøntes løbende – blandt andet i forbindelse med de årlige finanslove og økonomiaftaler med kommuner og regioner. Rammen finansierer blandt andet materielle leverancer til Forsvaret, vedligeholdelse og udbygning af infrastrukturen, herunder initiativer i *Aftale om infrastrukturplan 2035* (juni 2021), samt kommunale investeringer i daginstitutioner og skoler mv. og regionale investeringer i fx sygehuse.

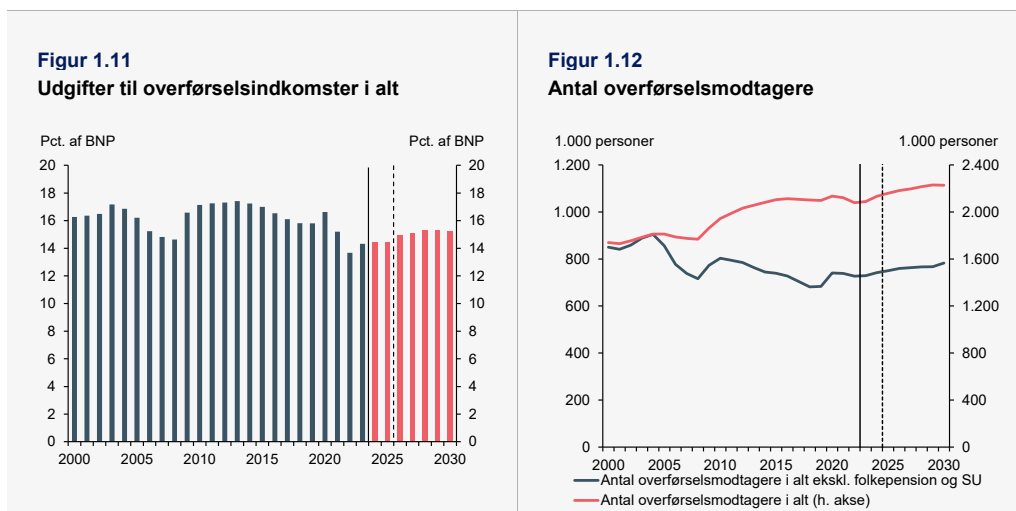
De offentlige investeringer i forskning og udvikling fremskrives med udgangspunkt i det offentlige forskningsbudget og målet om, at de offentlige udgifter til forskning og udvikling skal udgøre 1 pct. af BNP.²

Overførselsindkomster

De samlede udgifter til overførselsindkomster skønnes at stige fra ca. 14¼ pct. af BNP i 2023 til ca. 15¼ pct. af BNP i 2030, *jf. figur 1.11*. Den skønnede stigning afspejler blandt andet konjunktturnormaliseringen med en lille stigning i ledigheden samt den demografiske udvikling, som indebærer flere overførselsmodtagere, herunder flere folkepensionister, *jf. figur 1.12*.

Fremskrivningen afspejler blandt andet reglerne for gradvist højere efterløns- og folkepensionsalder, *Aftale om ny regulering af folkepensionen og indførelse af obligatorisk opsparring for overførselsmodtagere* (november 2018), *Aftale om ny ret til tidlig pension* (oktober 2020), *Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi* (januar 2022), samt reform af SU-systemet på det videregående uddannelsesområde (juni 2024) mv.

² Forskningsmålsætningen opgøres på budgetform.

Anm.: De fuldt optrukne og stiplede lodrette linjer angiver henholdsvis sidste datadækkede år og sidste konjunkturår.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger

1.7 Finanspolitikken aktivitetsvirkning

Finanspolitikken tilrettelægges blandt andet under hensyntagen til konjunktursituationen. Finanspolitikken blev således strammet markant i 2022 og 2023, hvor der var højt kapacitetspres og høj inflation. I 2024 skønnes den ét-årige finanseffekt til 0,1 pct.-point, hvilket betyder, at det stramme niveau for finanspolitikken overordnet fastholdes i år.

Med finanslovsforslaget for 2025 mv. skønnes den ét-årige finanseffekt til 0,5 pct.-point relativt til det stramme niveau i 2024. Den positive finanseffekt skal ses i sammenhæng med, at kapacitetspresset forventes at aftage i 2025, og en ventet inflation omkring 2 pct. Finanspolitikken planlægges således gradvist lempet fra sit nuværende stramme niveau. Niveaut for finanspolitikken er fortsat stramt i 2024 og 2025, hvor den flerårige finanseffekt skønnes til henholdsvis -0,7 pct.-point og -0,2 pct.-point, *jf. tabel 1.9*.

I forbindelse med *Anden delaftale under forsvarsforliget 2024-2033* (april 2024) og andre aftaler på forsvarsområdet er det blandt andet besluttet at øge forsvarrets indkøb af militært materiel, som generelt har et højt importindhold. Det trækker isoleret set i retning af, at de beregnede finanseffekter i de aktuelle år udgør et overkantskøn. Den endelige aktivitetsvirkning af de øgede forsvarsudgifter vil afhænge af den konkrete udmøntning.

Der planlægges efter en gradvist aftagende strukturel saldo frem mod det mellemfristede mål på -0,5 pct. af BNP. Det afspejler sig i skønnet for de ét-årige finanseffekter i 2026-2030. Med den planlagte finanspolitik og beregningstekniske forudsætninger frem mod 2030 skønnes den ét-årige finanseffekt til omtrent 0,1 pct.-point i

gennemsnit i 2026-2030. Den konkrete finanspolitik vil blive planlagt i forbindelse med fremtidige økonomiaftaler med kommuner og regioner samt finanslovsaftalerne.

Tabel 1.9
Finanseffekter (virkning på outputgab)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gns. 2026-2030
Pct.-point							
Ét-årig finanseffekt	1,6	0,9	-1,7	-1,3	0,1	0,5	0,1
Flerårig finanseffekt	1,6	2,5	0,7	-0,7	-0,7	-0,2	

Anm.: Den ét-årige finanseffekt beskriver virkningen af den førte finanspolitik i et enkelt år, målt ved ændringerne i finanspolitikken i forhold til året forinden. Den flerårige finanseffekt måler den samlede virkning på outputgab af finanspolitikken siden 2019.

Kilde: *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

1.8 Finanspolitisk holdbarhed og årene efter 2030

I årene efter 2030 bygger fremskrivningen på beregningstekniske principper og forudsætninger, herunder befolkningsfremskrivningen fra Danmarks Statistik og DREAM samt Energistyrelsens prognose for produktionen og den gradvise udtømming af de danske olie- og gasreserver i Nordsøen. I det centrale forløb tager fremskrivningen og vurderingen af den finanspolitiske holdbarhed afsæt i de gældende regler om levetidsindekseringen af aldersgrænserne i pensionssystemet, *jf. afsnit 1 samt boks 1.4 nedenfor*.

Herudover indarbejder fremskrivningen den i juni offentliggjorte *Befolkningsfremskrivning 2024* fra DREAM og Danmarks Statistik. I denne prognose er fødselshypothetigheden nedsat betydeligt i forhold til tidligere prognoser, hvilket har betydning for udviklingen i det demografiske træk på det offentlige forbrug både frem mod og efter 2030 (jf. også bilag 1.B) samt for udviklingen i den offentlige saldo i det beregningstekniske forløb efter 2030.

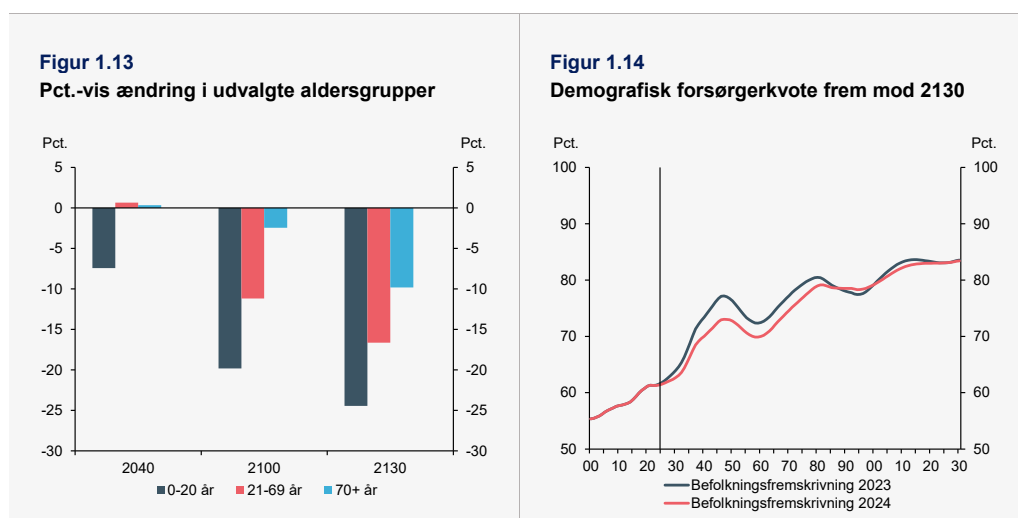
For at kunne afspejle virkningen af den nye befolkningsfremskrivning på den finanspolitiske holdbarhed retvisende, er den beregningstekniske fremskrivning udvidet, så den rækker frem til 2130, dvs. 100 år efter den mellemfristede planlægningshorisont. Dermed afspejler befolknings sammensætningen i sidste fremskrivningsår de langsigtede virkninger af den lavere fertilitet på både befolkningen i de erhvervsaktive aldre og på antallet af ældre borgere.

Fremskrivninger så langt frem i tid er selvsagt usikre, og det skal derfor holdes for øje, at der ikke er tale om en prognose (dvs. en vurdering af det mest sandsynlige forløb), men derimod et værktøj til vurdering af, om finanspolitikken er holdbar givet befolkningsfremskrivningen og en række beregningstekniske forudsætninger.

Forudsætningerne for perioden efter 2030 vedrører blandt andet antagelser om uændret arbejdsmarkedsdeltagelse og arbejdstid for forskellige demografiske grupper, regulering af aldersgrænser efter gældende regler, uændret skattebelastning og uændrede offentlige serviceudgifter pr. bruger relativt til den generelle løn- og velstandsudvikling mv.³

Virksomheder af Befolkningsfremskrivning 2024

Den lavere fødselshyppighed i *Befolkningsfremskrivning 2024* betyder i første omgang, at antallet af børn og dermed stigningen i befolkningstallet reduceres frem mod 2030 og derefter. Fra omkring 2040-2045 begynder der også at være en virkning af, at mindre årgange træder ind på arbejdsmarkedet, og virkningen på arbejdsstyrken øges frem mod slutningen af århundredet, efterhånden som arbejdsstyrken udgøres af de mindre årgange. Hen mod slutningen af århundredet begynder der også at komme færre ældre borgere i befolkningsfremskrivningen, og virkningen heraf er indtruffet ved udgangen af fremskrivningsperioden i 2130, *jf. figur 1.13*. Det afspejles også i, at den demografiske forsørgerkvote (antallet af unge og ældre relativt til antallet af personer i de mest erhvervsaktive alderstrin) er omtrent uændret i 2130, *jf. figur 1.14*.

Anm.: Figur 1.13 illustrerer den pct.-vise ændring i antallet af personer i udvalgte aldersgrupper mellem Befolkningsfremskrivning 2023 og Befolkningsfremskrivning 2024. Figur 1.14 illustrerer den demografiske forsørgerkvote opgjort som antallet af 0-20-årige og 70+-årige relativt til antallet af 21-69-årige.

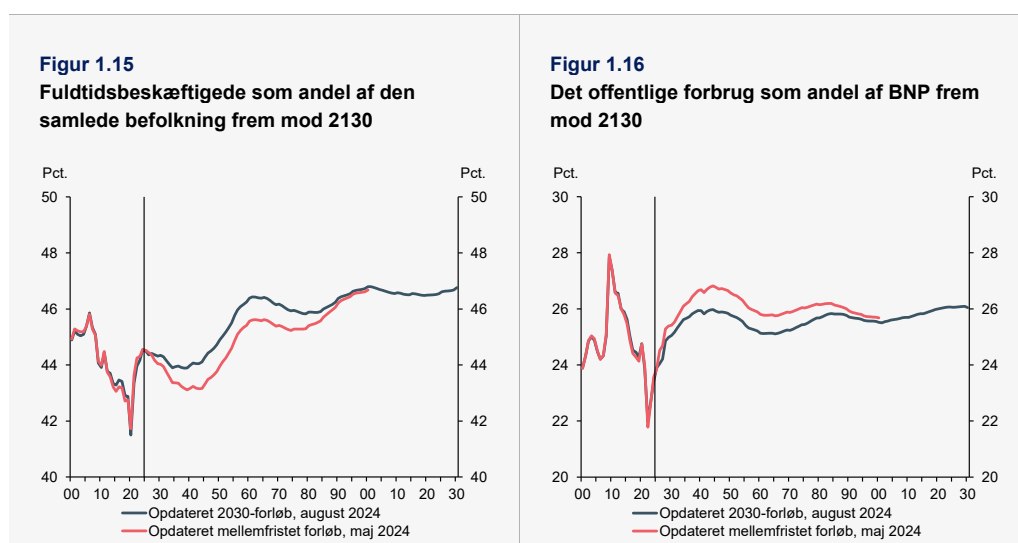
Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Den ændrede befolkningsfremskrivning har sammen med andre ændringer i fremskrivningen (herunder ændrede data for beskæftigelse og arbejdstid i det seneste nationalregnskab) den konsekvens, at antallet af fuldtidsbeskæftigede som andel af den samlede befolkning hæves i en lang periode, herunder på grund af et lavere antal børn. Hvor der før var udsigt til en ”hængekøje” i andelen af

³ For yderligere om formålet med og antagelserne bag holdbarhedsberegningerne, se bl.a. *DK2030 – Danmark rustet til fremtiden, regeringen 2023* og *DK2030 – Et grønnere, sikrere og stærkere Danmark, regeringen 2022*.

fuldtidsbeskæftigede med ”bund” omkring 2040-2045, er der nu udsigt til en væsentligt mindre hængekøje i timeudbuddet pr. indbygger med bund i årene omkring 2035, *jf. figur 1.15*.

Sideløbende med en lavere vækst i det demografiske træk, som først på sigt følges op af en lavere vækst i arbejdsstyrken, indebærer dette sammen med øvrige ændringer i fremskrivningen, at det offentlige forbrug udgør en mindre andel af BNP i det beregningstekniske forløb, *jf. figur 1.16*.

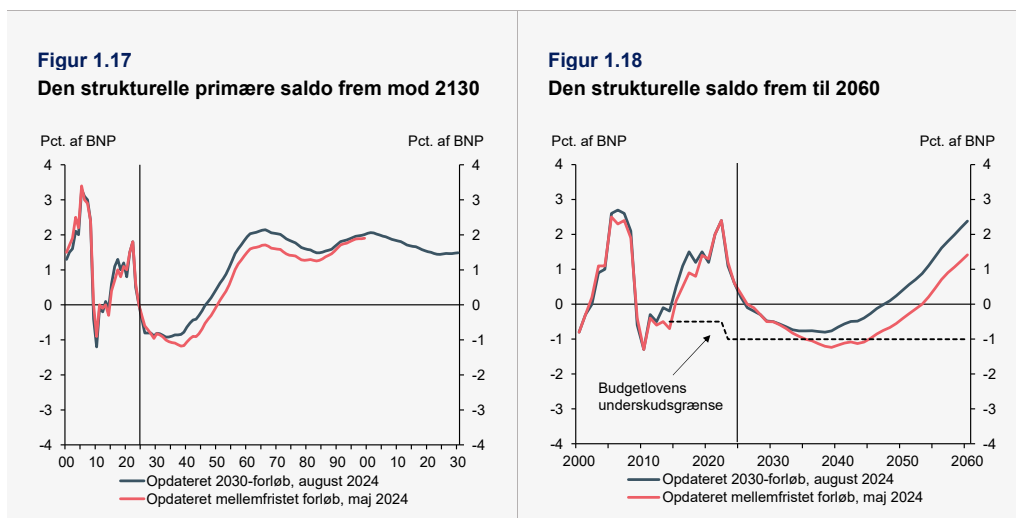

Anm.: Fuldtidsbeskæftigelsen i figur 1.15 er opgjort ved den strukturelle beskæftigelse samt med afsæt i en årlig fuldtidsnorm på 1.650,2 timer. Forskellene afspejler ændrede skøn for den strukturelle beskæftigelse. Forskellen i de historiske år i figur 1.16 skyldes en revideret opgørelse af det offentlige forbrug og BNP, herunder som følge af hovedrevisionen af nationalregnskabet fra 2024. Det offentlige forbrug er opgjort inkl. afskrivninger.

Kilde: Danmarks Statistik, *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024 og egne beregninger.

De lavere udgifter til offentligt forbrug i det beregningstekniske forløb, relativt til BNP, bidrager til en styrkelse af den primære offentlige saldo i forhold til forrige fremskrivning (dvs. saldoen ekskl. nettorentudgifter), *jf. figur 1.17*.

I det beregningstekniske forløb efter 2030 skønnes den såkaldte hængekøjeudfordring for den offentlige saldo således at være mindsket i forhold til *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024, *jf. figur 1.18*. Hængekøjeudfordringen er et udtryk for, at der i den tidligere fremskrivning var større strukturelle underskud i årene omkring 2040-2045 end grænsen i budgetloven på -1 pct. af BNP. Der er fortsat udsigt til tiltagende beregningstekniske underskud i nogle år efter 2030, men omfanget er mindre, og i indeværende fremskrivning vurderes den strukturelle offentlige saldo ikke på noget tidspunkt at overskride underskudsgrænsen i budgetloven.

Anm.: I figurerne er den strukturelle primære saldo og strukturelle saldo efter 2030 baseret på et centreret gennemsnit over 3 år. Fremskrivninger af den strukturelle offentlige saldo meget langt frem i tid skal tages med et ekstra forbehold, fordi virkninger af renters rente bliver meget kraftige. Det vil fx kun kræve en lille ændring af den primære saldo i 2030 og frem (fx 0,1 pct. af BNP) at skabe stor virkning i 2130 (0,8 pct. af BNP). Det centrale begreb for den langsigtede udvikling er den finanspolitiske holdbarhedsindikator.

Kilde: Danmarks Statistik, *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024 og egne beregninger.

Den nye befolkningsfremskrivning indebærer som nævnt lavere arbejdsstyrke på sigt og derigennem også lavere BNP. I fremskrivningen er der antaget uændret vækst i produktiviteten pr. arbejdstime, dvs. uafhængigt af befolkningsstørrelsen. Eftersom den nye befolkningsfremskrivning medfører både mindre arbejdsstyrke og mindre befolkning, er velstanden målt ved BNP pr. indbygger omtrent upåvirket heraf på langt sigt.

Finanspolitisk holdbarhed

Den finanspolitiske holdbarhed målt ved den finanspolitiske holdbarhedsindikator (HBI) skønnes til 1,3 pct. af BNP, svarende til 41 mia. kr. (2025-niveau). Det er en nedjustering siden fremskrivningen fra maj 2024, hvor HBI blev opgjort til 1,4 pct. af BNP. Ændringen i HBI skal blandt andet ses i lyset af, at fremskrivningshorisonten er flyttet til 2130, mod 2100 i *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024. Det medfører en lidt lavere HBI, da den primære offentlige saldo i 2130 er lavere end i 2100.⁴

Samlet set er vurderingen af den finanspolitiske holdbarhed imidlertid overordnet uændret, når de gældende regler om levetidsindekseringen lægges til grund, og heri indgår også virkninger af den ændrede befolkningsfremskrivning samt øvrige forhold.

På langt sigt er regulering af aldersgrænserne i pensionssystemet afgørende for de offentlige finansers holdbarhed, når levetiden stiger. Som nævnt er de gældende regler for levetidsindekseringen lagt til grund for det centrale fremskrivningsforløb.

⁴ Jf. også De Økonomiske Råd: *Dansk Økonomi, efterår 2023* vedrørende virkningen på den beregnede holdbarhedsindikator ved at rykke fremskrivningshorisonten til senere end 2100.

I et alternativt forløb med den indekseringsmekanisme, der blev foreslået af *Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning* i maj 2022, vurderes finanspolitikken også at være holdbar, *jf. boks 1.4*. Hvis derimod folkepensionsalderen hypotetisk fastholdes på 70 år fra 2040 trods stigende levetid, vil finanspolitikken være uholdbar med en HBI på -1,5 pct. af BNP. Det svarer til et konsolideringskrav på ca. 44 mia. kr. årligt for at sikre finanspolitisk holdbarhed.

Boks 1.4

Holdbarheden af de offentlige finanser under forskellige antagelser om pensionsaldrer

Med *Velfærdsaftalen* (2006) blev det aftalt, at folkepensionsalderen skulle stige i takt med den forventede levetid for 60-årige og med sigte på en konstant pensionsperiode for forskellige årgange på sigt. Princippet om, at når vi lever længere, arbejder vi også længere, har været afgørende for de offentlige finansers holdbarhed. At finanspolitikken er holdbar betyder, at den planlagte økonomiske politik kan gennemføres uden en varig og accelererende stigning i den offentlige sektors gæld.

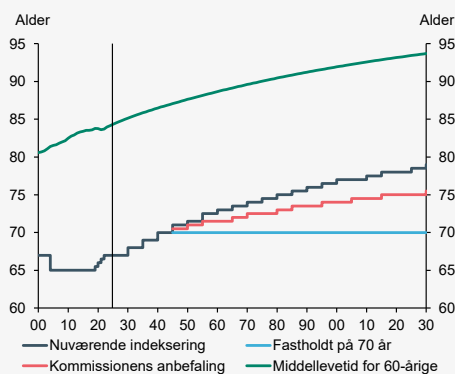
I indeværende fremskrivning indregnes stigninger i folkepensionsalderen svarende til det, som blev aftalt i *Velfærdsaftalen* (2006). Det indebærer, at folkepensionsalderen som udgangspunkt stiger i takt med den forventede middellevetid for en 60-årig, men som følge af et efterslæb i starten er der samtidig udsigt til, at forskellen mellem den forventede middellevetid og folkepensionsalderen indsnævres i en periode, *jf. figur a*.

I 2022 foreslog *Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning* en ændret levetidsindeksering. Ændringerne i forhold til den nuværende indekseringsmekanisme var bl.a. at tage udgangspunkt i den forventede middellevetid ved folkepensionsalderen frem for 60-årige, og at kun 80 pct. af en stigning i den forventede restlevetid skulle lede til en stigning i folkepensionsalderen mod 100 pct. i den nuværende mekanisme. Kommissionens forslag indebærer en langsommere udvikling i folkepensionsalderen end det, som følger af *Velfærdsaftalen* (2006). Finanspolitikken vil fortsat være holdbar med en holdbarhedsindikator på 0,4 pct. af BNP, *jf. figur b*.

En fastholdelse af folkepensionsalderen på 70 år fra 2040 og frem vil betyde, at stigende levetid udelukkende vil blive omsat til mere tid med offentlig pension. Forløbet vil ikke være holdbart, og den finanspolitiske holdbarhedsindikator kan opgøres til -1,5 pct. af BNP. Det betyder, at for at forløbet skal blive netop holdbart, vil de offentlige finanser skulle konsolideres med 44 mia. kr. (2025-niveau) varigt, enten gennem forøgelse af skatter og afgifter eller reduktioner af de offentlige udgifter.

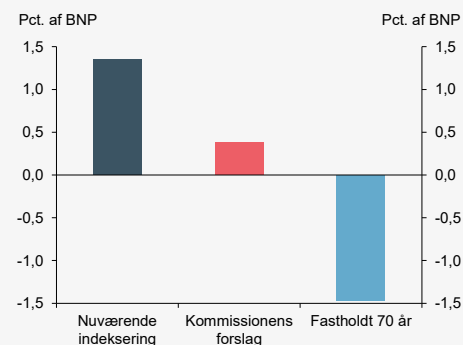
Figur a

Folkepensionsalder og middellevetid

Figur b

Den finanspolitiske holdbarhedsindikator

Kilde: Danmarks Statistik, *Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning: Fremtidsikring af et stærkt pensionsystem*, maj 2022 og egne beregninger.

Bilag 1.A Den strukturelle saldo

Bilagstabel 1.1

Faktiske og strukturelle særlige poster i beregningen af den strukturelle saldo

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Pct. af BNP						
1. Faktisk saldo	3,3	1,9	1,0	0,4	0,3	-0,1
Konjunkturrensning						
i) Outputgab	1,7	1,5	1,2	1,0	0,6	0,3
ii) Beskæftigelsesgab	2,4	2,3	1,9	1,6	1,1	0,5
a) Sammenvejet konjunkturgab = i)*0,4+ii)*0,6	2,2	2,0	1,6	1,4	0,9	0,5
b) Budgetfaktor	0,73	0,73	0,73	0,72	0,72	0,72
c) 1-(outputgab/100)	0,98	0,98	0,99	0,99	0,99	1,00
2. Konjunkturbidrag = a)*b)*c)	1,5	1,4	1,2	1,0	0,6	0,3
Selskabsskat (ekskl. Nordsø)						
Faktisk niveau	3,7	3,7	3,5	3,0	3,0	2,9
Strukturelt niveau	2,8	2,8	3,0	3,0	3,0	2,9
3. Korrektion	1,0	0,9	0,5	0,0	0,0	0,0
Registreringsafgift						
Faktisk niveau	0,4	0,3	0,3	0,5	0,5	0,4
Strukturelt niveau	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
4. Korrektion	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0
Aktieskat						
Faktisk niveau	1,9	1,7	1,4	1,4	1,3	1,4
Strukturelt niveau	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
5. Korrektion	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0

Bilagstabel 1.1 (fortsat)**Faktiske og strukturelle særlige poster i beregningen af den strukturelle saldo**

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Pct. af BNP						
Pensionsafkastskat						
Faktisk niveau	0,5	0,5	0,9	1,0	1,1	1,1
Strukturelt niveau	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
6. Korrektion	-0,7	-0,7	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1
Nordsøindtægter (inkl. udbytter fra Nordsøfonden)						
Faktisk niveau	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2
Strukturelt niveau	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
7. Korrektion	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Nettorenteindtægter og udbytter (ekskl. Nordsø)						
Faktisk niveau	0,9	0,8	0,7	0,5	0,5	0,4
Strukturelt niveau	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4
8. Korrektion	0,3	0,2	0,1	-0,1	0,0	0,0
Specielle budgetposter (netto)						
Faktisk niveau	-0,6	-1,1	-0,9	-0,6	-0,6	-0,6
<i>Faktisk niveau korrigeret for engangsforhold mv. til beregning af strukturelt niveau, jf. bilagstabel 1.2</i>	-0,4	-0,6	-0,7	-0,6	-0,6	-0,6
Strukturelt niveau	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
9. Korrektion	-0,1	-0,6	-0,4	0,0	0,0	0,0
10. Øvrige korrektioner (jf. bilagstabel 1.2)	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0
11. 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 Strukturel saldo	1,1	0,6	0,2	-0,1	-0,2	-0,3

Bilagstabel 1.2**Engangsforhold mv., der korrigeres for i beregningen af den strukturelle saldo**

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Pct. af BNP						
Engangsforhold der korrigeres for i de specielle budgetposter i alt	-0,2	-0,5	-0,3	0,0	0,0	0,0
Covid-19-engangsforhold i forbindelse med erstatningsaftale til minkav- lere og følgeerhverv mv. (i de specielle budgetposter)	-0,1	-0,3	-0,2	0,0	0,0	0,0
Ekstraordinær udbetaling af for meget betalt ejendomsskat	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0
Øvrige korrektioner (uden for de specielle budgetposter) i alt	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Covid-19-engangsforhold i forbindelse med erstatningsaftale til minkav- lere og følgeerhverv mv.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Udviklingsbistand – forskel mellem politiske tilsagn og afløb i faktisk saldo	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Korrektion for oplysninger om indtægtssiden	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korrektion vedrørende Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korrektion for investeringer i kampfly ¹⁾	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Omregning til strukturelt BNP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

- 1) Investeringer i kampfly behandles på samme måde som nettokøb af bygninger og andre eksisterende investeringsgoder i beregningen af den strukturelle saldo og indgår via et syvårs glidende gennemsnit.

Bilag 1.B Opdateret beregning af det demografiske træk

Beregningen af det demografiske træk på offentligt forbrug er opdateret med DREAM og Danmarks Statistiks Befolkningsfremskrivning 2024 samt seneste oplysninger om det offentlige forbrug.

Væksten i det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør, hvor meget ressourceanvendelsen til offentligt forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes, at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret. Heri indgår en korrektion for delvis sund aldring, idet stigende levetid betyder, at en faldende andel i hver aldersgruppe vil være i de sidste leveår, hvor sundhedsudgifterne erfaringsmæssigt er størst.

Beregningen af det demografiske træk skal generelt fortolkes varsomt, hvilket særligt gælder væksten fordelt på delsektorer og udgiftsområder. Beregningen er blandt andet baseret på en række forudsætninger og skøn for befolkningsudviklingen mv., som er behæftet med usikkerhed. Justerede forventninger til befolkningsudviklingen vil således have betydning for væksten i det demografiske træk. I forhold til befolkningsfremskrivningen fra 2023 er blandt andet det forudsatte langsigtede fertilitetsniveau nedjusteret, og den forudsatte dødelighed de kommende år er ligeledes nedjusteret. Samlet set indebærer den opdaterede befolkningsfremskrivning, at befolkningsstilvæksten blandt børn er nedjusteret, mens tilvæksten blandt ældre er opjusteret frem mod 2030, *jf. boks 1B.1*.

Boks 1B.1**Befolkningsfremskrivning 2024**

I den seneste befolkningsfremskrivning fra DREAM og Danmarks Statistik er den forventede befolkningstilvækst fra 2024 til 2030 nedjusteret sammenlignet med Befolkningsfremskrivning 2023.

Det afspejler primært, at den nye fremskrivnings forudsatte langsigtede fertilitetsniveau er nedjusteret, samt at konvergensen fra det senest observerede niveau til langsigtsniveauet forudsættes at være mere træg end tidligere forventet.¹⁾ Konkret er den langsigtede fertilitet blandt kvinder med dansk oprindelse nedjusteret fra 1,9 til 1,75, hvilket medfører, at det forventede antal af 0-6-årige er nedjusteret markant i fremskrivningen, herunder også frem mod 2030.²⁾ Derudover er væksten blandt ældre og personer i den erhvervsaktive alder opjusteret, hvilket kan henføres til en lavere dødelighed (primært for ældre) samt en højere forudsat nettoindvandring, *jf. tabel a*.

Tabel a**Befolkningstilvækst blandt udvalgte aldersgrupper fra 2024 til 2030**

	2023-fremskrivning	2024-fremskrivning	Forskel
Ændring fra 2024-2030, 1.000 personer			
Alle alderstrin i alt	119	95	-25
– heraf 0-6-årige	45	9	-36
– heraf 7-17-årige	-23	-24	-1
– heraf 18-66-årige	-9	0	10
– heraf 67+-årige	106	109	3

Anm.: I den opgjorte befolkningstilvækst er væksten i antallet af fordrevne fra Ukraine (med opholdsgrundlag i særsløven) udeladt. Det skal ses i sammenhæng med, at merindvandringen er også udeladt fra beregningen af det demografiske træk, herunder som følge af usikkerheden forbundet med omfanget og det forudsatte udgiftstræk på det offentlige forbrug. Det er i tråd med de seneste års opdatering af det demografiske træk. Derudover inkluderes den forudsatte merindvandring, der ligger til grund for den skønnede arbejdsudbudsvirkning af den supplerende beløbsordning.

- 1) I 2023-prognosen var det forudsat, at fertiliteten ville konvergere til det langsigtede niveau i løbet af ca. 8 år. I den opdaterede prognose forudsættes det, at niveauet konvergerer i løbet af 15 år.
- 2) Den samlede langsigtede fertilitetskoefficient for alle kvinder er 1,69.

Kilde: DREAM, Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

Samlet set indebærer opdateringen af beregningen, at væksten i det demografiske træk i 2024-2030 nedjusteres med 2½ mia. kr. Nedjusteringen kan primært henføres til den opdaterede befolkningsfremskrivning. Den lavere dødelighed og højere nettoindvandring i den nye befolkningsfremskrivning betyder isoleret set, at væksten i det demografiske træk opjusteres på kort sigt. I årene efter dominerer effekten fra den lavere fertilitetskoefficient, hvorfor væksten i det demografiske træk frem mod 2030 nedjusteres.

Tabel 1B.1

Væksten i det demografiske træk frem mod 2030

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2024- 2030 (Akk.)	2025- 2030 (Akk.)	2026- 2030 (Akk.)	2026- 2030 (Gns.)
Opdateret 2030-forløb, august 2024											
Pct. vis vækst	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4				0,4
Vækst i mia. kr. (2025-priser)	2¼	2½	2¼	2½	2¼	2¼	2¼	18¼	15½	13	2½

Anm.: I den opdaterede beregning af det demografiske træk indgår nationalregnskabstal for det offentlige forbrug i 2023, hvor det tidligere grundlag var 2022. Nationalregnskabstallene for det offentlige forbrug anvendt i beregningerne er korrigeret for engangsudgifter relateret til Covid-19 samt engangsudgifter i forbindelse med håndtering af Ukraine. Ved hovedrevisionen af nationalregnskabet 2024 er visse individuelle udgifter, som tidligere var klassificeret under hjemmehjælp, nu klassificeret som hospitalsudgifter. Derfor er der foretaget en skønsmæssig justering af enhedsudgifterne for hospital, således at de er i overensstemmelse med omklassificeringen af udgifter i forbindelse med hovedrevisionen af nationalregnskabet 2024.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024 og egne beregninger.

Væksten i det demografiske træk fordelt på udgiftsområder og delsektorer

Det offentlige forbrug kan opdeles i individuelt og kollektivt offentligt forbrug, hvor det individuelle forbrug dækker over uddannelse (folkeskole, gymnasier og videregående uddannelse mv.), sundhedsvæsenet (medicin, hospitaler, plejehjem), social beskyttelse (daginstitutioner, hjemmehjælp, handicapområdet, børn og unge samt voksne med særlige behov) og fritid, kultur mv. Størstedelen af disse udgifter kan individualiseres på alder, køn og herkomstgrupper. Visse udgifter kan dog ikke individualiseres, fx udgifter til fritid og kultur, der ligesom det kollektive offentlige forbrug fordeles ligeligt blandt alle borgere i beregningen.

Beregningen af det demografiske træk på offentligt forbrug er udover den nye befolkningsfremskrivning også opdateret med seneste oplysninger om det offentlige forbrug. I forbindelse med hovedrevisionen af nationalregnskabet 2024 er flere udgifter, som tidligere var kategoriseret under social beskyttelse, nu kategoriseret under sundhed. Det medfører, at fordelingen af det offentlige forbrug på udgiftsområder har rykket sig. Samtidig har den lavere fertilitet medført en nedjustering af det demografiske træk på udgifterne til dagpasning (under *social beskyttelse*), og med en vis forsinkelse på udgifterne til folkeskole (under *undervisning*). Den lavere dødelighed på kort sigt påvirker især det demografiske træk på udgifterne til sundhed.

Den beregnede vækst i det demografiske træk fordelt på overordnede udgiftsområder fremgår af tabel 1B.2.

Tabel 1B.2**Væksten i det demografiske træk frem mod 2030 – fordelt på udgiftsområder**

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2026-2030 (Akk.)	2026-2030 (Gns.)
Pct. vis vækst									
Individuelt forbrug	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5		0,5
– heraf undervisning	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3		-0,4
– heraf sundhed	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1		1,1
– heraf social beskyttelse	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3		0,2
– heraf fritid, kultur mv.	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2		0,3
Kollektivt forbrug	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2		0,3
Vækst i mia. kr. (2025-priser)									
Individuelt forbrug	2	2	2	2	2¼	2¼	2¼	11	2¼
– heraf undervisning	-¼	-½	-½	-½	-½	-½	-¼	-2	-½
– heraf sundhed	2	2¼	2¼	2¼	2¼	2¼	2¼	11½	2¼
– heraf social beskyttelse	¼	¼	0	¼	¼	¼	½	1¼	¼
– heraf fritid, kultur mv.	0	0	0	0	0	0	0	¼	0
Kollektivt forbrug	½	½	½	½	½	½	¼	2	½

Anm.: I den opdaterede beregning af det demografiske træk indgår nationalregnskabstal for det offentlige forbrug i 2023, hvor det tidligere grundlag var 2022. Nationalregnskabstallene for det offentlige forbrug anvendt i beregningerne er korrigeret for engangsudgifter relateret til Covid-19 samt engangsudgifter i forbindelse med håndtering af Ukraine. Ved hovedrevisionen af nationalregnskabet 2024 er visse individuelle udgifter, som tidligere var klassificeret under hjemmehjælp, nu klassificeret som hospitalsudgifter. Derfor er der foretaget en skønmæssig justering af enhedsudgifterne for hospital, således at de er i overensstemmelse med omklassificeringen af udgifter i forbindelse med hovedrevisionen af nationalregnskabet 2024.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024 og egne beregninger.

Et groft skøn for væksten i det demografiske træk fordelt på offentlige delsektorer fremgår af tabel 1.B3. Beregningen af det demografiske træk skal generelt fortolkes varsomt, hvilket særligt gælder væksten fordelt på delsektorer og udgiftsområder.

Opdateringen af det demografiske træk med Befolkningsfremskrivning 2024 og seneste oplysninger om det offentlige forbrug påvirker de enkelte sektorer og udgiftsområder forskelligt. Det er i høj grad det demografiske træk på de udgifter, som kan afgrænses til kommuner, der nedjusteres frem mod 2030, da det særligt er det demografiske træk på udgifter til dagpasning og folkeskolen, som nedjusteres. Den lavere dødelighed påvirker på kort sigt både de regionale og kommunale udgiftsområder igennem flere udgifter til hhv. sundhedsvæsenet i regionerne og ældreplejen i kommunerne. Den højere nettoindvandring påvirker alle delsektorer.

Tabel 1.B.3

Væksten i det demografiske træk frem mod 2030 – fordelt på delsektorer

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2026-2030 (Akk.)	2026-2030 (Gns.)
Pct.									
Kommuner	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6		0,5
Regioner	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5		0,6
Stat	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	-0,1		0,0
Vækst i mia. kr. (2025-priser)									
Kommuner	1¼	1¼	1¼	1½	1¼	2	2	8½	1¼
Regioner	1	1	1	¾	¾	¾	¾	4	¾
Stat	½	¼	¼	¼	0	0	0	¼	0

Anm.: Det demografiske træk er som udgangspunkt ikke sektorfordelt på kommuner, regioner og stat. Finansministeriet foretager imidlertid med usikkerhed en grov fordeling af udgiftsområderne på det individuelle offentlige forbrug (Kommuner: Folkeskole, dagtilbud, hjemmehjælp, plejehjem, handicap-området, personer med særlige behov, beskæftigelsesindsats samt kommunal sundhed. Regioner: Hospitaler, sygesikring og medicin. Stat: Undervisning (bl.a. gymnasier og videregående uddannelse, men ekskl. folkeskole) og kultur, fritid mv). Ved hovedrevisionen af nationalregnskabet 2024 er visse individuelle udgifter, som tidligere var klassificeret under hjemmehjælp, nu klassificeret som hospitalsudgifter. Derfor er der foretaget en skønsmæssig justering af enhedsudgifterne for hospital, således at de er i overensstemmelse med omklassificeringen af udgifter i forbindelse med hovedrevisionen af nationalregnskabet 2024. Det kollektive offentlige forbrug fordeles med 2/3 til staten og 1/3 til kommunerne. Der indregnes således ikke kollektivt offentligt forbrug til den regionale sektor. Kollektivt forbrug til forsvar indregnes under staten. Endeligt er øvrige sociale udgifter og øvrige sundhedsudgifter beregningsteknisk fordelt mellem sektorerne. Det bemærkes desuden, at fx kommunernes serviceudgifter vedrører de offentlige udgifter i budgetmæssig/regnskabsmæssig sammenhæng, mens det offentlige forbrug er en udgiftspost i nationalregnskabsmæssig sammenhæng. Der er således ikke en direkte sammenhæng mellem opgørelsen af kommunernes serviceudgifter og opgørelsen af det offentlige forbrug – og dermed det demografiske træk – i nationalregnskabet.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, *Opdateret mellemfristet forløb*, maj 2024 og egne beregninger.

2. Fastsættelse af udgiftslofterne for 2028

De konkrete og bindende 4-årige udgiftslofter for stat, kommuner og regioner skal understøtte, at udgifterne holder sig inden for de planlagte rammer, og at de offentlige finanser udvikler sig i overensstemmelse med de finanspolitiske mål. De fastsatte udgiftslofter udgør den udgiftsmæssigt bindende ramme for tilrettelæggelsen af det årlige finanslovsforslag og økonomiaftaler mv., *jf. boks 2.1.*

Boks 2.1

Udgiftslofternes rolle i forbindelse med tilrettelæggelsen af udgifts- og finanspolitikken

Udgifts- og finanspolitikken tilrettelægges løbende på to niveauer: (1) mellemfristet planlægning og (2) årlige budgetter (finanslovsforslag og økonomiaftaler mv.).

(1) Mellemfristet planlægning

I forbindelse med de mellemfristede planer fastlægges de overordnede mål for finanspolitikken og de overordnede finans- og udgiftspolitiske prioriteringer frem mod planlægningshorisontens udløb (aktuelt 2030).

I det mellemfristede 2030-forløb foretages blandt andet en vurdering af, hvor stor en vækst i det offentlige forbrug, der højst er plads til frem mod 2030, inden for rammerne af det mellemfristede mål for den offentlige saldo (det finanspolitiske råderum). Det finanspolitiske råderum er således udtryk for en beregningsteknisk højst mulig vækst i det offentlige forbrug, der afspejler et manøvrerum i udgiftspolitikken frem mod 2030 (givet at de øvrige udgifter og indtægter udvikler sig som forudsat).

Det finanspolitiske råderum omsættes løbende til bindende udgiftslofter for stat, kommuner og regioner (på budgetform).¹ Efter loffastsættelsen er udgiftsrammerne i udgangspunktet fastlåst med de lovfastede udgiftslofter. De 4-årige udgiftslofter kan dog ændres ved lov i særlige tilfælde, herunder i forlængelse af folketingsvalg, ved fremlæggelse af en ny mellemfristet plan eller ved større reformer mv.

(2) Årlige budgetter (finanslovsforslag og økonomiaftaler med kommuner og regioner)

De årlige budgetter tilrettelægges inden for rammerne af de gældende udgiftslofter. Det er således udgiftslofterne – og ikke det finanspolitiske råderum (den beregningstekniske forbrugsvækst) – der udgør den udgiftsmæssigt bindende ramme for tilrettelæggelsen af det årlige finanslovsforslag og økonomiaftaler mv. Med udmøntningen af udgiftslofterne konverteres råderummet til konkrete politiske prioriteringer. I lyset heraf opgøres der ikke et råderum for det kommende finansår (aktuelt 2025).

I forbindelse med de årlige finanslovsforslag mv. prioriteres en række bevillinger på de forskellige ministerområder (på budgetform). På baggrund heraf udarbejdes et skøn for de forventede udgifter til offentligt forbrug, subsidier, offentlige investeringer mv. (på nationalregnskabsform). Skønnet for den offentlige forbrugsvækst i det kommende finansår (aktuelt 2025) er således udtryk for, hvor stor en del af udgiftsloftet, der med finanslovsforslaget prioriteres til driftsudgifter mv., der indgår i det offentlige forbrug.

- 1) Udgiftslofterne omfatter ud over driftsudgifter blandt andet også overførsler til udlandet (EU-bidrag og udviklingsbistand) og udgifter til F&U. Udgiftslofterne fastsættes således med afsæt i både det finanspolitiske råderum (den højst mulige forbrugsvækst) og den forudsatte udgiftsudvikling i de øvrige loftbelagte udgifter.

I forbindelse med finanslovsforslaget for 2025 er der fremsat lovforslag om udgiftslofter for det nye fjerde år (2028). Udgiftslofterne i 2028 er fastsat i overensstemmelse med det mellemfristede 2030-forløb, der afspejler regeringens prioriteringer på finanslovsforslaget for 2025 mv., og opfylder det mellemfristede balancekrav for den strukturelle saldo på -0,5 pct. af BNP i 2030 samt det overordnede mål om

finanspolitisk holdbarhed. De fremlagte udgiftslofter for 2028 er således fastsat inden for budgetlovens rammer.

Overordnet set fastsættes der udgiftslofter for driftsudgifter i stat, kommuner og regioner, som i høj grad er rammestyrede, *jf. afsnit 2.1*, og for statslige udgifter til indkomstoverførsler mv., som er lovbundne og påvirkes af antallet af modtagere, *jf. afsnit 2.2*.

2.1 Fastsættelse af driftslofter for stat, kommuner og regioner i 2028

De loftsbelagte udgifter under driftslofterne i stat, kommuner og regioner omfatter navnlig driftsudgifter og erhvervstilskud mv., som i forbindelse med loftfastsættelsen fremskrives med det finanspolitiske råderum (højest mulige offentlige forbrugsvækst). Herudover omfatter det statslige delloft for driftsudgifter udgifter til udlandet i form af EU-bidrag og udviklingsbistand mv. samt udgifter til forskning og udvikling, som fremskrives særskilt, *jf. også "Dokumentation for fastsættelsen af udgiftslofter for 2028" på www.fm.dk*.

I det mellemfristede 2030-forløb er der plads til en gennemsnitlig realvækst i det offentlige forbrug på ca. 1,0 pct. om året i 2026-2030.⁵ I 2028 udgør den forudsatte realvækst i det offentlige forbrug ca. 2,7 pct.⁶ Forbrugsvæksten i 2028 skal blandt andet ses i lyset af, at råderummet blev væsentligt forøget i 2028-30 i forbindelse med forbedringen af de offentlige finanser i den seneste mellemfristede fremskrivning fra maj. I loftfastsættelsen er der desuden taget højde for midlertidige udgifter vedrørende Ukraine-fonden, der ikke indgår i det offentlige forbrug. Det bidrager isoleret set til at trække udgiftsvæksten i lofterne ned frem mod 2028.

Den forudsatte realvækst i det offentlige forbrug indebærer sammen med fremskrivningen af en række øvrige loftsbelagte udgifter, at de loftsbelagte driftsudgifter i stat, kommuner og regioner i alt kan svare til 772,7 mia. kr. i 2028 (2025-priser), *jf. tabel 2.1*.

⁵ Den angivne offentlige forbrugsvækst på 1,0 pct. i gennemsnit i 2026-2030 er ikke korrigeret for udgifter relateret til håndteringen af situationen i Ukraine og engangsforhold mv.

⁶ Når der korrigeres for engangsforhold, herunder offentlige forbrugsudgifter til nedrivning af minkproduktionsanlæg.

Tabel 2.1**Driftsudgiftslofter for stat, kommuner og regioner 2024-2027**

	2025	2026	2027	2028
Mia. kr., 2025-priser				
Statsligt delloft for driftsudgifter	282,7	286,1	290,0	301,2
Kommunalt udgiftsloft	324,4	324,4	324,4	324,4
Regionalt delloft for sundhedsudgifter	144,0	144,0	144,0	144,0
Regionalt delloft for udviklingsopgaver	3,1	3,1	3,1	3,1
Loftsbelagte driftsudgifter i alt	754,2	757,6	761,5	772,7

Kilde: Finanslovsforslaget for 2025.

Med de fremsatte udgiftslofter for 2028 er hele det finanspolitiske råderum som udgangspunkt – og efter vanlig praksis – placeret under det statslige delloft for driftsudgifter.

Boks 2.2**Driftslofter for 2028: Beregningsforudsætninger**

Afgrænsningen af de fastsatte driftslofter tager afsæt i de statslige, kommunale og regionale budgetter, der er forskellig fra afgrænsningen af de offentlige udgifter i nationalregnskabet.

Driftslofterne omfatter primært driftsudgifter, der indgår i det offentlige forbrug i nationalregnskabet, en række tilskud, som på nationalregnskabsform kan henføres til subsidier, udgifter til forskning og udvikling, som indgår i de offentlige investeringer samt udgifter til udlandet i form af blandt andet EU-bidrag og udviklingsbistand.

I forbindelse med fastsættelsen af udgiftslofterne for 2028 er de loftsbelagte udgifter på budgetform således fremskrevet med den nationalregnskabsmæssige udvikling i det offentlige forbrug i det mellemfristede 2030-planforløb tillagt den afsatte ramme til håndtering af COVID-19 under delloft for drift.

Driftsudgifter, erhvervstilskud mv.: De loftsbelagte driftsudgifter og erhvervstilskud mv. fremskrives med realvæksten i det offentlige forbrug (ekskl. afskrivninger). I det mellemfristede 2030-forløb udgør realvæksten i det offentlige forbrug ca. 2,5 pct. i 2028. Det bemærkes, at der i forbindelse med loffastsættelsen korrigeres for udviklingen i de driftsudgifter til aktivering, der er omfattet af det statslige delloft for indkomstoverførsler.

Udgifter til forskning og udvikling: De loftsbelagte udgifter til forskning og udvikling mv. fremskrives med udgangspunkt i det offentlige forskningsbudget og forskningsmålsætningen på 1,0 pct. af BNP.

EU-bidrag: De loftsbelagte udgifter til henholdsvis moms- og BNI-bidrag fremskrives svarende til budgetteringen på finanslovsforslaget for 2025.

Udviklingsbistand: Udviklingsbistanden fremskrives teknisk med udgangspunkt i, at udgifterne udgør en konstant andel af BNI.

Bloktilskud til Færøerne og Grønland: Bloktilskuddet til Grønland fastholdes reelt i fremskrivningen ved at fremskrive udgifterne med prisudviklingen på offentligt varekøb og lønsum, mens bloktilskuddet til Færøerne er fastholdt på udgiftsniveauet i 2015.

Der vil i forbindelse med det årlige bloktilskudsaktstykke være mulighed for at tilføre midler til kommuner og regioner ved en udgiftsneutral omprioritering fra det statslige delloft for driftsudgifter til det kommunale og regionale udgiftsloft.

2.2 Fastsættelse af det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2028

Det statslige delloft for indkomstoverførsler omfatter den statslige andel af udgifterne til blandt andet folkepension, førtidspension, efterløn, sygedagpenge mv. Udgifterne til ledighedsrelaterede (og dermed stærkt konjunkturfølsomme) indkomstoverførsler som arbejdsløshedsdagpenge og kontanthjælp er ikke omfattet af udgiftsloftet for at sikre, at de automatiske stabilisatorer kan virke.

Det statslige delloft for indkomstoverførsler i 2028 er fastsat i overensstemmelse med det mellemfristede 2030-forløb, og svarer som udgangspunkt til budgetteringen af de loftsbelagte statslige indkomstoverførsler i 2028 (BO3-året) på finanslovsforslaget for 2025 tillagt en udsvingsbuffer, *jf. også "Dokumentation for fastsættelsen af udgiftslofter for 2028" på www.fm.dk.*

Tabel 2.2
Statsligt delloft for indkomstoverførsler i 2025-2028

	2025	2026	2027	2028
Mia. kr., 2025-priser				
Statsligt delloft for indkomstoverførsler	326,2	327,1	327,7	326,4

Kilde: Finanslovsforslaget for 2025.

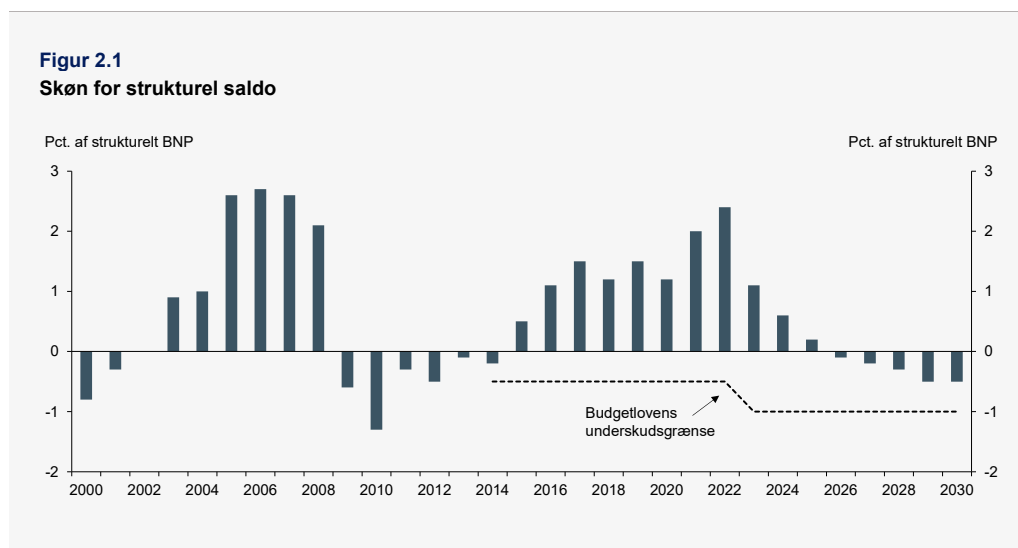
2.3 Fastsættelse og virkning af udsvingsbufferen

I henhold til budgetloven skal det statslige delloft for indkomstoverførsler indeholde en øremærket reserve til eventuelle merudgifter under delloftet for indkomstoverførsler. I forbindelse med loftfastsættelsen for 2028 er der indregnet en udgiftsbuffer på 1,0 pct. af de samlede udgifter under det statslige delloft for indkomstoverførsler, svarende til 3,2 mia. kr.

I henhold til lov om udgiftslofter § 2 kan der omprioriteres mellem de to statslige dellofter i tilfælde af permanente udgiftsændringer. Det fremgår imidlertid af lovbetænkningerne, at dette ikke gælder for så vidt angår den afsatte udsvingsbuffer under delloftet for indkomstoverførsler. Den afsatte udsvingsbuffer afspejler en afvejning mellem forskellige hensyn i planlægningen af den økonomiske politik. På den ene side afsættes plads til at håndtere den fremskrivningsusikkerhed, som de loftsbelagte udgifter er forbundet med. På den anden side kan en for stor udsvingsbuffer potentielt bidrage til, at varige udgiftsskred ikke håndteres i tide.

I 2030-forløbet, som indregner de faktiske skøn for de loftsbelagte udgifter til indkomstoverførsler, skønnes den strukturelle saldo til -0,3 pct. af BNP i 2028, *jf. figur 2.1*. Hvis det som følge af ændrede skøn viser sig, at de loftsbelagte udgifter vokser

mere end forudsat – og udsvingsbufferen dermed kommer helt eller delvist i brug – vil det isoleret set svække den strukturelle saldo i 2028. Den strukturelle saldo vil som udgangspunkt blive svækket nogenlunde parallelt med forøgelsen af de loftsbelagte udgifter, *jf. nærmere i boks 2.4 i Opdateret 2020-forløb, august 2014*. En buffer på 3,2 mia. kr. i 2028 svarer til ca. 0,1 pct. af BNP og kan således afholdes inden for budgetlovens underskudsgrænse på 1 pct. af BNP.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Bilagstabeller

Bilagstabel B.1

Befolkning og arbejdsmarked (mellemløst sigt)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.000 personer								
Samlet befolkning	5.919	5.943	5.962	5.977	5.993	6.009	6.023	6.037
I arbejdsstyrken	3.161	3.194	3.192	3.174	3.168	3.160	3.149	3.154
Samlet beskæftigelse	3.089	3.123	3.119	3.099	3.089	3.076	3.060	3.065
- Heraf i støttet beskæftigelse ¹⁾	106	110	113	114	115	115	115	116
Nettoledige	72	71	73	75	78	84	88	89
Bruttoledige (inkl. aktiverede)	84	87	89	92	96	103	109	109
Uden for arbejdsstyrken	2.758	2.749	2.769	2.803	2.826	2.849	2.875	2.883
- Aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ²⁾	11	16	16	17	18	19	21	21
- Førtidspension uden for arbejdsstyrken	212	219	227	230	232	234	236	242
- Efterløn uden for arbejdsstyrken	30	23	18	15	13	10	8	9
- Folkepension uden for arbejdsstyrken	979	1.002	1.017	1.031	1.046	1.063	1.080	1.070
- Tidlig pension uden for arbejdsstyrken	11	12	12	12	12	10	8	11
- Seniorpension uden for arbejdsstyrken	24	27	29	30	29	28	27	30
- Personer under 15 år	936	930	925	923	925	929	935	940
- Øvrige uden for arbejdsstyrken	554	521	526	546	551	555	560	561
Strukturel beskæftigelse	3.015	3.052	3.060	3.050	3.057	3.060	3.060	3.065
Strukturel arbejdsstyrke	3.118	3.148	3.150	3.139	3.144	3.148	3.149	3.154
Strukturel nettoledighed	103	96	90	89	88	88	88	89
Gennemsnitlig arbejdstid	1.431	1.431	1.430	1.435	1.437	1.438	1.439	1.441

- 1) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.
- 2) Omfatter kun arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. Antallet af aktiverede dagpenge- og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere er opgjort inkl. løntilskud og individuel jobtræning.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

Bilagstabel B.1 (fortsat)**Befolkning og arbejdsmarked (langt sigt)**

	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
1.000 personer							
Samlet befolkning	6.141	6.181	6.194	6.239	6.298	6.308	6.312
I arbejdsstyrken	3.174	3.258	3.360	3.371	3.390	3.431	3.461
Samlet beskæftigelse	3.084	3.166	3.266	3.277	3.296	3.335	3.364
- Heraf i støttet beskæftigelse ¹⁾	117	121	129	131	133	137	142
Nettoledige	89	91	94	94	95	96	97
Bruttoledige (inkl. aktiverede)	110	113	117	117	118	119	120
Uden for arbejdsstyrken	2.967	2.924	2.833	2.868	2.907	2.877	2.851
- Aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ²⁾	21	22	23	23	23	24	24
- Førtidspension uden for arbejdsstyrken	266	292	322	328	335	346	361
- Efterløn uden for arbejdsstyrken	4	3	2	2	2	2	2
- Folkepension uden for arbejdsstyrken	1.113	1.086	980	990	1.033	1.013	959
- Tidlig pension uden for arbejdsstyrken	10	11	11	13	12	11	11
- Seniorpension uden for arbejdsstyrken	27	26	30	32	31	29	31
- Personer under 15 år	969	938	915	932	920	899	906
- Øvrige uden for arbejdsstyrken	558	547	552	549	551	553	557
Strukturel beskæftigelse	3.084	3.166	3.266	3.277	3.296	3.335	3.364
Strukturel arbejdsstyrke	3.174	3.258	3.360	3.371	3.390	3.431	3.461
Strukturel nettoledighed	89	91	94	94	95	96	97
Gennemsnitlig arbejdstid	1.445	1.446	1.451	1.451	1.447	1.447	1.449

- 1) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.
- 2) Omfatter kun arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere. Antallet af aktiverede dagpenge-modtagere og arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere er opgjort inkl. løntilskud og individuel jobtræning.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Bilagstabel B.2**Personer på indkomstoverførsler (mellemløst sigt)**

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.000 personer								
Arbejdsløshedsdagpenge (ekskl. aktiverede)	63	63	64	65	69	73	77	77
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	61	60	57	56	56	57	56	56
Aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ¹⁾	20	28	27	27	28	28	28	28
Feriedagpenge	2	2	2	2	2	2	2	2
Førtidspension ²⁾	234	241	250	253	255	258	260	266
Seniorpension ²⁾	26	29	32	32	32	31	30	32
Tidlig pension ³⁾	11	13	14	14	13	11	10	13
Efterløn ³⁾	34	26	20	17	15	11	9	10
Fleksydelse	2	1	1	1	1	1	0	0
Revalideringsydelse ⁴⁾	1	1	1	1	1	1	1	1
Sygedagpenge ⁵⁾	79	79	78	79	77	77	77	78
Barselsdagpenge	50	50	53	54	55	55	55	55
Ledighedsydelse	15	16	16	16	16	15	15	15
Ressourceforløb	37	36	36	37	38	38	38	38
Integrationsydelse	14	12	13	18	19	19	21	23
I alt	650	658	664	672	675	678	679	694
SU	287	295	296	295	288	286	282	275
I alt inkl. SU	937	953	959	967	963	964	961	970
Folkepensionister ²⁾	1.120	1.143	1.160	1.176	1.194	1.213	1.232	1.219
I alt inkl. SU og folkepensionister	2.057	2.097	2.119	2.143	2.156	2.176	2.193	2.188
Støttet beskæftigelse ⁶⁾	185	194	201	204	207	208	208	210
I alt inkl. SU, folkepensionister og støttet beskæftigelse	2.242	2.290	2.320	2.347	2.363	2.384	2.401	2.398

- 1) Opgørelsen afviger fra andre registerbaserede opgørelse, da personer i støttet beskæftigelse ikke er omfattet. Derudover omfattes både arbejdsmarkedssparate og ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere.
- 2) Førtids-, senior- og folkepension er inkl. beskæftigede pensionister og pensionister bosiddende i udlandet.
- 3) Efterlønsmodtagere og modtagere af tidlig pension omfatter modtagere i beskæftigelse.
- 4) Ekskl. revalidering med løntilskud.
- 5) Antallet af sygedagpengemodtagere afspejler ikke det samlede sygefravær, men den del af sygefraværet, som ikke er omfattet af arbejdsgiverperioden samt sygdomsforløb blandt ledige.
- 6) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktive-rede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

Bilagstabel B.2 (fortsat)**Personer på indkomstoverførsler (langt sigt)**

	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
1.000 personer							
Arbejdsløshedsdagpenge (ekskl. aktiverede)	77	78	81	82	82	83	84
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	52	52	51	50	50	50	50
Aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ¹⁾	26	26	26	25	25	25	25
Feriedagpenge	2	2	3	3	3	3	3
Førtidspension ²⁾	293	321	354	360	368	380	396
Seniorpension ²⁾	30	28	32	34	34	32	34
Tidlig pension ³⁾	12	12	13	14	14	13	13
Efterløn ³⁾	4	3	2	2	2	2	2
Fleksydelse	0	0	0	0	0	0	0
Revalideringsydelse ⁴⁾	1	1	1	1	1	1	1
Sygedagpenge ⁵⁾	79	77	81	81	81	82	84
Barselsdagpenge	53	50	51	51	49	50	50
Ledighedsydelse	14	14	13	13	13	14	14
Ressourceforløb	36	35	34	34	34	34	34
Integrationsydelse	27	30	32	33	33	34	34
I alt	705	731	775	784	789	802	825
SU	261	264	267	255	255	258	251
I alt inkl. SU	966	994	1.042	1.039	1.045	1.060	1.076
Folkepensionister ²⁾	1.261	1.221	1.096	1.116	1.164	1.138	1.078
I alt inkl. SU og folkepensionister	2.227	2.215	2.138	2.155	2.208	2.198	2.154
Støttet beskæftigelse ⁶⁾	213	222	238	242	246	254	264
I alt inkl. SU, folkepensionister og støttet beskæftigelse	2.440	2.438	2.376	2.397	2.455	2.453	2.417

- 1) Opgørelsen afviger fra andre registerbaserede opgørelse, da personer i støttet beskæftigelse ikke er omfattet. Derudover omfattes både arbejdsmarkedsparete og ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere.
- 2) Førtids-, senior- og folkepension er inkl. pensionister bosiddende i udlandet samt pensionister i beskæftigelse.
- 3) Efterlønsmodtagere og modtagere af tidlig pension omfatter modtagere i beskæftigelse.
- 4) Ekskl. revalidering med løntilskud.
- 5) Antallet af sygedagpengemodtagere afspejler ikke det samlede sygefravær, men den del af sygefraværet, som ikke er omfattet af arbejdsgiverperioden samt sygdomsforløb blandt ledige.
- 6) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktive-rede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Bilagstabel B.3**Nøgletal for dansk økonomi (mellemløst sigt)**

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Realvækst i pct.								
Privat forbrug	1,4	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0
Offentligt forbrug ¹⁾	-0,3	3,3	2,5	0,5	0,6	2,5	0,4	1,0
Boligbyggeri	-12,4	-5,7	1,8	0,9	1,3	1,3	1,3	1,3
Erhvervsinvesteringer	-5,3	-2,8	0,5	4,0	2,1	1,9	1,8	1,6
- heraf materielinvesteringer	-9,2	-1,1	0,3	2,6	2,2	2,0	2,1	1,9
- heraf bygge- og anlægsinvesteringer	4,4	-4,9	-0,1	7,2	1,9	1,6	1,3	1,0
Offentlige investeringer	-1,2	5,9	6,1	5,4	3,2	-6,9	1,6	1,0
- heraf forskning og udvikling	3,0	10,0	3,0	-0,4	0,1	-0,1	1,8	0,9
Lagerinvesteringer ²⁾	-1,7	0,3	0,0	0,3	-0,1	-0,2	0,0	0,1
Endelig indenlandsk anvendelse	-2,9	1,5	1,9	2,3	1,5	1,5	1,6	1,7
BNP								
Eksport	10,4	2,5	4,1	3,6	2,7	0,7	1,6	2,1
Import	3,7	1,9	4,0	5,9	3,8	2,0	2,8	2,6
BNP	2,5	1,9	2,2	1,0	1,0	0,6	0,8	1,4
BVT i private byerhverv	2,5	2,4	2,2	1,5	1,1	0,1	0,9	1,6
Vækst i pct.								
Timelønomkostninger	4,1	4,9	3,4	3,9	3,3	3,2	3,1	3,1
Timelønninger	4,2	5,4	3,4	3,4	3,3	3,2	3,1	3,1
Timeproduktivitet i private byerhverv	1,4	1,1	2,8	1,4	1,1	1,1	1,4	1,4
Eksportpriser	-14,0	-0,9	0,7	2,0	1,8	1,8	1,8	2,1
Importpriser	-6,8	-1,2	1,5	1,7	1,9	2,0	2,0	2,0
Forbrugerpriser	2,9	1,8	2,0	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8
Kontantprisen på ejerboliger	-2,6	2,7	3,0	2,3	2,3	2,0	2,1	2,8
Pct.								
Obligationsrente	2,6	2,4	2,3	2,3	2,5	2,6	2,7	2,8
Pct. af BNP								
Betalingsbalance	9,8	10,5	10,2	8,1	7,7	7,0	6,2	6,1
Offentlig sektors saldo	3,3	1,9	1,0	0,4	0,3	-0,1	-0,5	-0,5
Privat finansiel opsparing	6,5	8,6	9,2	7,7	7,4	7,2	6,7	6,6
Privat forbrug	46,3	46,1	46,1	46,2	46,6	47,1	47,6	47,8
Offentligt forbrug	22,7	23,4	23,9	24,0	24,2	24,9	25,0	25,1
Eksport	68,0	66,4	66,9	68,3	69,4	69,4	69,9	70,4
Import	59,8	57,9	58,7	61,1	62,8	63,6	65,0	65,8

1) Realvæksten i det offentlige forbrug er opgjort ved input-metoden ekskl. afskrivninger og er således et udtryk for væksten i ressourceforbruget og ikke fremgangen i service og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug.

2) Angiver lagerændringernes bidrag til BNP-væksten.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, *Økonomisk Redegørelse*, august 2024 og egne beregninger.

Bilagstabel B.3 (fortsat)**Nøgletal for dansk økonomi (langt sigt)**

	2030-35	2035-40	2040-50	2050-60	2060-70	2070-80	2080-90	2090-00
Realvækst i pct.								
Privat forbrug	2,0	1,6	1,5	1,4	1,1	1,1	1,2	1,2
Offentligt forbrug ¹⁾	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5
Boligbyggeri	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Erhvervsinvesteringer	1,2	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3
- heraf materielinvesteringer	1,4	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
- heraf bygge- og anlægsinvesteringer	0,7	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
Offentlige investeringer	0,2	1,3	1,1	0,9	0,8	1,2	1,0	0,9
- heraf forskning og udvikling	0,5	0,7	0,8	0,9	0,5	0,5	0,6	0,6
Lagerinvesteringer ²⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Endelig indenlandsk anvendelse	1,5	1,4	1,2	1,2	1,0	1,0	1,1	1,0
Ekspor	0,7	0,9	1,3	1,5	1,0	0,8	1,0	1,1
Import	1,4	1,2	1,3	1,3	1,0	0,9	1,0	1,0
BNP	1,0	1,2	1,3	1,3	1,0	0,9	1,0	1,0
BVT i private byerhverv	1,2	1,4	1,5	1,6	1,1	1,0	1,2	1,2
Vækst i pct.								
Timelønomsprognoser	3,1	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,9
Timelønninger	3,1	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,9
Timeproduktivitet i private byerhverv	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
Eksporpriser	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Importpriser	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Forbrugerpriser	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Kontantprisen på ejerboliger	2,4	2,6	2,7	2,8	2,4	2,3	2,4	2,4
Pct., niveau i slutår								
Obligationsrente	3,1	3,4	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Pct. af BNP, niveau i slutår								
Betalingsbalance	4,3	3,9	5,0	7,4	8,8	9,5	10,8	12,8
Offentlig sektors saldo	-0,7	-0,7	0,4	2,4	3,5	4,0	5,1	6,6
Privat finansiel opsparing	5,0	4,6	4,6	5,0	5,3	5,5	5,7	6,2
Privat forbrug	49,8	50,4	50,8	50,3	50,1	50,1	50,0	49,7
Offentligt forbrug	25,7	25,9	25,8	25,1	25,2	25,7	25,7	25,5
Ekspor	68,7	67,3	66,2	66,2	64,9	63,0	61,8	60,9
Import	66,4	65,9	64,9	63,3	62,1	61,0	59,8	58,6

1) Realvæksten i det offentlige forbrug er opgjort ved input-metoden ekskl. afskrivninger og er således et udtryk for væksten i ressourceforbruget og ikke fremgangen i service og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug.

2) Angiver lagerændringernes bidrag til BNP-væksten.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Bilagstabel B.4**Offentlige finanser (mellemløst sigt)**

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Pct. af BNP								
Offentlig saldo	3,3	1,8	1,0	0,4	0,3	-0,1	-0,5	-0,5
Primært offentlig saldo	2,5	1,1	0,3	-0,2	-0,3	-0,6	-0,9	-0,8
Nettorenteindtægter ¹⁾	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3
Offentlige udgifter²⁾								
Offentlige udgifter ²⁾	45,8	47,1	47,5	47,9	48,2	48,8	49,3	49,3
Primære udgifter	45,2	46,3	46,8	47,1	47,4	48,0	48,5	48,4
Offentligt forbrug ³⁾	22,7	23,4	23,9	24,0	24,2	24,9	25,0	25,1
Offentlige investeringer	3,2	3,3	3,5	3,6	3,7	3,5	3,5	3,5
- heraf forskning og udvikling	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Indkomstoverførsler	14,3	14,4	14,6	14,9	15,1	15,3	15,4	15,4
Subsidier	1,3	1,4	1,4	1,2	1,3	1,4	1,5	1,4
Øvrige primære udgifter	3,8	3,7	3,4	3,2	3,2	3,0	3,1	3,1
Renteudgifter	0,7	0,8	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9
Offentlige indtægter²⁾³⁾								
Offentlige indtægter ²⁾³⁾	49,2	48,9	48,6	48,2	48,5	48,6	48,8	48,8
Skatter	43,8	43,9	43,7	43,4	43,6	43,7	43,8	43,8
Personskatter mv. ⁴⁾	21,2	21,3	20,8	20,7	20,8	20,9	20,9	20,9
- heraf ejendomsværdiskat	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Arbejdsmarkedsbidrag	4,3	4,5	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4
Pensionsafkastskat	0,5	0,5	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2
Selskabsskatter	3,8	3,8	3,6	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0
Moms	9,2	9,4	9,4	9,5	9,6	9,6	9,7	9,7
Øvrige indirekte skatter	4,7	4,5	4,5	4,7	4,6	4,6	4,6	4,5
Øvrige skatter ⁵⁾	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige indtægter ⁶⁾	3,9	3,6	3,5	3,5	3,6	3,7	3,8	3,8
Renteindtægter mv. ⁷⁾	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2
Memopost: Nordsø-indtægter ⁸⁾	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Strukturel saldo								
Strukturel saldo	1,1	0,6	0,2	-0,1	-0,2	-0,3	-0,5	-0,5
Offentlig nettogæld								
Offentlig nettogæld	-20,4	-21,5	-21,7	-22,0	-22,3	-22,2	-21,7	-21,2
ØMU-gæld								
ØMU-gæld	29,1	32,8	31,4	32,7	33,9	35,6	37,4	38,8

- 1) Eksklusive udbytter og Nationalbankens overskud.
- 2) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Danmarks Statistik henfører fx indtægter fra salg af varer og tjenester, der indgår i det offentlige forbrug, til indtægterne, mens det samlede offentlige forbrug indgår på udgiftssiden i tabellen.
- 3) Inklusive saldoneutral afskrivninger.
- 4) Personskatter mv. indeholder indkomstskat, ejendomsværdiskat, vægtafgift fra husholdninger, bo- og gaveafgift samt andre personlige skatter.

Anmærkningerne fortsætter i bilagstabel B.4 (fortsat)

Bilagstabel B.4 (fortsat)
Offentlige finanser (langt sigt)

	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
Pct. af BNP							
Offentlig saldo	-0,7	0,4	2,4	3,5	4,0	5,1	6,6
Primært offentlig saldo	-0,7	0,5	2,0	2,1	1,6	1,8	2,1
Nettorenteindtægter ¹⁾	0,0	-0,1	0,4	1,4	2,4	3,3	4,5
Offentlige udgifter ²⁾	50,5	49,8	47,4	46,5	46,3	45,1	43,3
Primære udgifter	49,0	48,0	46,0	46,1	46,8	46,6	46,0
Offentligt forbrug ³⁾	25,9	25,8	25,1	25,2	25,7	25,7	25,5
Offentlige investeringer	3,4	3,3	3,2	3,1	3,2	3,2	3,2
- heraf forskning og udvikling	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Indkomstoverførsler	15,2	14,3	13,2	13,2	13,4	13,1	12,7
Subsidier	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5
Øvrige primære udgifter	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,2
Renteudgifter	1,5	1,9	1,4	0,4	-0,6	-1,5	-2,7
Offentlige indtægter ²⁾³⁾	49,8	50,2	49,8	50,0	50,3	50,1	49,9
Skatter	44,5	44,7	44,3	44,4	44,7	44,6	44,3
Personskatter mv. ⁴⁾	21,3	21,3	21,0	21,2	21,4	21,3	21,1
- heraf ejendomsværdiskat	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Arbejdsmarkedsbidrag	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,4
Pensionsafkastskat	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	1,7
Selskabsskatter	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Moms	10,1	10,1	10,0	10,0	10,0	10,0	9,9
Øvrige indirekte skatter	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3	4,3	4,2
Øvrige skatter ⁵⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige indtægter ⁶⁾	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8	3,8	3,8
Renteindtægter mv. ⁷⁾	1,4	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Memopost: Nordsø-indtægter ⁸⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Strukturel saldo	-0,7	0,4	2,4	3,5	4,0	5,1	6,6
Offentlig nettogæld	-14,8	-15,5	-30,2	-54,8	-79,4	-103,6	-134,3
ØMU-gæld	45,6	45,5	31,3	6,9	-17,3	-41,4	-72,2

- 5) Inkl. obligatoriske pensionsbidrag for tjenestemænd i offentlige selskaber mv.
- 6) Øvrige indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU samt imputerede (beregnete) indtægter i form af både bruttoestindkomst og bidrag til tjenestemandspensioner. Endvidere indgår statens indtægter fra overskudsdeling og statsdeltagelse i forbindelse med olie- og gasindvinding i Nordsøen, samt kulbrinteskatten.
- 7) Inkl. udbytter og Nationalbankens overskud.
- 8) De samlede Nordsøindtægter udgøres af kulbrintevirksomhed og overskudsdeling. Nordsøindtægter indgår i selskabsskatter og øvrige indtægter.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM, Økonomisk Redegørelse, august 2024 og egne beregninger.

fm.dk